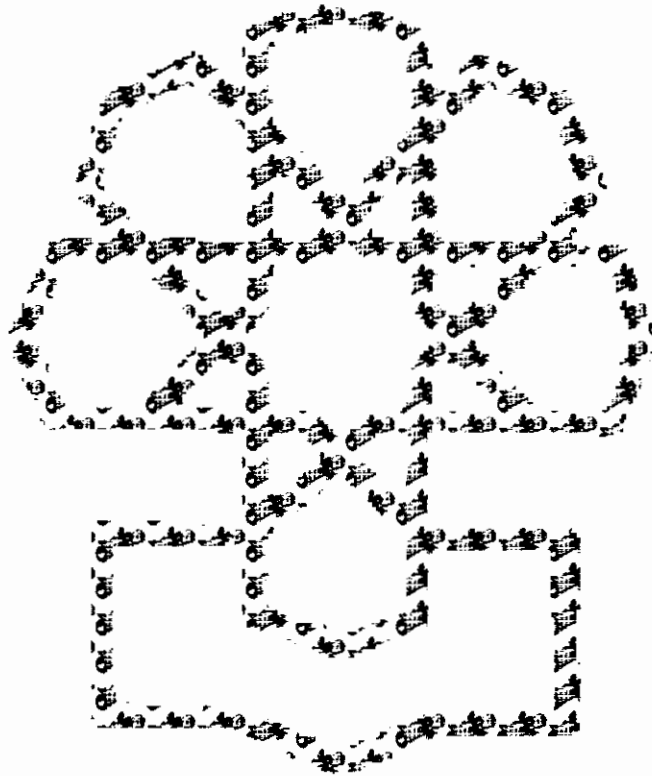

استان لرستان؛ وضعیت موجود، امکانات توسعه

کار: گروه (۱) خدمات پژوهشی

این گزارش به درخواست حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای علی آل کاظمی، نماینده محترم مردم دلفان و سلسله در مجلس شورای اسلامی تهیه شده است.

معاونت پژوهشی

آبان ۱۳۷۵

کد گزارش: ۴۰۰۱۷۸۵

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع رسانی فارابی
شماره: ۷۷۸۵
تاریخ: ۷۲، ۱۱، ۶

فهرست مطالب

۳	نکات برجسته این گزارش
۹	مقدمه
۹	فصل اول: وضعیت جغرافیایی و اقلیمی
۱۰	تقسیمات کشوری
۱۰	مناطق کوهستانی
۱۱	آب و هوا
۱۲	منابع آب
۱۳	دشت‌ها
۱۴	مواهب طبیعی
۱۴	فصل دوم: پیشینه تاریخی و میراث فرهنگی
۱۵	میراث فرهنگی
۱۶	فصل سوم: امور اجتماعی
۱۶	جمعیت
۱۷	اشتغال
۱۷	آموزش
۱۹	بهداشت و درمان
۲۰	فرهنگ و هنر
۲۱	فصل چهارم: امور اقتصادی
۲۱	کشاورزی
۲۶	صنعت
۲۸	معدن
۲۹	فصل پنجم: امور زیربنایی
۲۹	راه‌ها
۳۱	انرژی

۳۳	ارتباطات
۳۴	مسکن
۳۵	فصل ششم: عملکرد دولت در برنامه پنج ساله اول
۳۹	فصل هفتم: اعتبارات جاری، عمرانی و ملی
۳۹	طرح‌ها و پروژه‌های نیمه تمام
۴۹	فصل هشتم: رهیافت‌ها
۴۹	میراث فرهنگی
۴۹	امور اجتماعی
۴۹	امور اقتصادی
۵۱	امور زیربنایی
۵۲	فهرست منابع

* برنامه‌ریزی جامع، یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین عوامل موفقیت در راه توسعه محسوب می‌شود. برای تحقق این امر، دسترسی به اطلاعات به هنگام و صحیح، امری ضروری است تا مدیران و دست‌اندرکاران در هر رده و سطح سازمانی بتوانند با شناخت وضع موجود، پتانسیل‌ها و نقاط قوت، در هر مرحله از فرآیند برنامه‌ریزی تغییرات و اصلاحات لازم را به عمل آورند.

* استان لرستان در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، یکی از محروم‌ترین استان‌های کشور به شمار می‌رفت. در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رغم اتخاذ تدابیری در مورد رفع محرومیت از این استان در راستای رسیدگی به مناطق محروم کشور، این استان کماکان در محرومیت به سر می‌برد، ولی استعدادها، قابلیت‌ها و امکانات بالقوه موجود در استان به حدی است که با برنامه‌ریزی دقیق و صحیح، استفاده از مدیریت‌های مجرب و حمایت دولت می‌توان استان لرستان را از محرومیت نجات بخشید و زمینه‌های پیشرفت و توسعه آن را بیش از پیش فراهم کرد.

* استان لرستان با ۲۸۵۶۰ کیلومتر مربع وسعت، ۱/۸ درصد از خاک کشور را به خود اختصاص داده است. این استان، ۱/۵ میلیون نفر جمعیت دارد و ۲/۷ درصد از جمعیت کشور را در خود جای داده است. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، این استان، نه شهرستان، ده شهر، ۲۰ بخش و ۸۰ دهستان دارد و مرکز آن شهر خرم‌آباد است.

* این استان از جمله مناطقی است که آب و هوایی متنوع دارد. از جنوبی‌ترین نقطه استان، که همجوار استان خوزستان است با آب و هوای گرمسیری شروع می‌شود و تا شمالی‌ترین نقطه، که در جوار استان‌های مرکزی و همدان است و آب و هوا سرد و یخبندانی دارد ادامه می‌یابد.

از نظر آب و هوا، این استان به چهار ناحیه کوهستانی، دره‌ها، جنگل‌ها و گرمسیری تقسیم می‌شود. بر اساس آمارهای موجود، میانگین بارندگی استان، بالغ بر ۵۴۷/۵ میلی‌متر در سال است و به این ترتیب، سالیانه حدود ۱۵/۳۳ میلیارد مترمکعب آب از طریق نزولات جوی وارد پهنه استان می‌شود که بیش از دو برابر متوسط کشور است.

* از مجموع ۲۸۵۶۰ کیلومتر وسعت استان، حدود ۸۴۸/۶۶۰ هکتار (۳۰ درصد) آن را اراضی کشاورزی تشکیل می‌دهد. لرستان از نظر میزان زمین‌های کشاورزی در میان استان‌های کشور، در رده نهم قرار دارد. از مجموع وسعت استان، حدود ۳۱۲/۵۲۰ هکتار دشت هموار و مابقی کوهستانی و کوهپایه‌ای است. به عبارت دیگر، ۱۱ درصد از وسعت استان و حدود ۳۷ درصد از اراضی کشاورزی آن در دشت‌هایی واقع شده‌اند که از نظر کشاورزی، پتانسیل بالایی دارند. همچنین مساحت جنگل‌های این استان حدود ۷۵۰/۰۰۰ هکتار است.

* علاوه بر اشیای هنری قابل دسترس در این استان، تاکنون نزدیک به ۸۰۰ اثر ارزنده فرهنگی که بخشی از یادمان‌های کنش‌هاس انسانی طی تاریخ طولانی این سرزمین است، شناسایی شده و تحت پوشش حفاظتی قرار گرفته است. تعدادی از آثار تاریخی قابل مطالعه استان لرستان، بخشی از میراث فرهنگی این منطقه به شمار می‌رود که عبارت‌اند از: غارهای مسکونی پیش از تاریخ، غارهای منقوش، محوطه‌ها و تپه‌های باستانی، پل‌ها، کتیبه‌ها، بقاع متبرکه، مساجد و ...

* بر اساس نتایج عمومی طرح جاری جمعیت سال ۱۳۷۰، جمعیت استان لرستان بالغ بر ۱,۵۰۱,۷۷۸ نفر بوده است که از این تعداد، ۷۶۰,۹۳۰ نفر ساکن نقاط شهری، ۷۰۹,۵۹۴ نفر ساکن نقاط روستایی و ۳۱۲,۵۴ نفر غیر ساکن بوده‌اند. همچنین از این تعداد، ۷۷۴,۳۰۶ نفر مرد و ۷۲۷,۴۷۲ نفر زن بوده‌اند و نسبت جنس برابر ۱۰۶ بوده است. تراکم جمعیت نیز در سال ۱۳۷۰، معادل ۵۳ نفر در هر کیلومتر مربع بوده است. جمعیت استان در سال ۱۳۷۳، ۱,۵۹۸,۶۵۷ نفر (۸۲۹,۶۴۴ نفر جمعیت شهری و ۷۶۹,۰۱۳ نفر جمعیت روستایی) برآورد شده است. بر اساس آمار سال ۱۳۷۰، در مقابل هر ۱۰۰ نفر جمعیت فعال (۶۴-۱۵ ساله)، ۱۰۶ نفر جمعیت غیرفعال وجود داشته است. همچنین در مقابل هر ۱۰۰ نفر جمعیت فعال از نظر اقتصادی (شاغل و بیکار در جستجوی کار) ۱۸۵ نفر غیرفعال از نظر اقتصادی گزارش شده است.

* بر اساس آمار سال ۱۳۷۰، ۸۲۴,۶۳۱ نفر از افراد شش ساله و بالاتر استان (۶۸/۷ درصد) باسواد بوده‌اند. این رقم در نقاط شهری ۴۷۴,۵۹۴ نفر (۷۷/۵ درصد) و در نقاط روستایی ۳۴۲,۸۳۹ نفر (۵۹/۴ درصد) گزارش شده است. تعداد دانش‌آموزان دبستان‌ها، مدارس راهنمایی و دبیرستان‌ها، در سال تحصیلی ۱۳۷۳-۷۴، ۳۱۶,۱۶۵ نفر (۱۷۰,۰۲۰ دانش‌آموز پسر و ۱۴۶,۱۴۵ دانش‌آموز دختر) و تعداد دانشجویان دانشگاه‌ها و مدارس عالی ۱۳۱,۸۷ نفر (۸۰,۷۵ دانشجوی مرد و ۵۱,۱۲ دانشجوی زن) بوده است.

* شاخص‌های بهداشتی و درمانی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به جهت رسیدگی بیشتر به مناطق محروم کشور، رشد قابل ملاحظه‌ای داشته است. تعداد پزشکان و پیراپزشکان برای هر هزار نفر، از ۰/۰۹ و ۱/۴ در سال ۱۳۶۸ به ۰/۲ و ۱/۷ در سال ۱۳۷۳ افزایش یافته است. تعداد مراکز بهداشتی و درمانی شهری و روستایی برای هر هزار نفر، از ۰/۶۹ و ۰/۶۶ در سال ۱۳۶۸ به ۰/۶۳ و ۰/۷۴ در سال ۱۳۷۳ افزایش رسیده است. تعداد تخت‌های بیمارستانی برای هر هزار نفر نیز از ۰/۴۷ در سال ۱۳۶۸ به ۰/۶۵ در سال ۱۳۷۳ افزایش یافته است.

* در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی به دلیل محرومیت شدید استان لرستان، این استان از کمبود امکانات فرهنگی و هنری رنج می‌برد. اگرچه در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در راستای توجه به مناطق محروم کشور، امکانات فرهنگی و هنری این استان توسعه یافته است، ولی هنوز نشانه‌های کمبود در این زمینه به خوبی دیده می‌شود. هم‌اکنون شش سینما با

گنجایش ۳۲۰۴ صندلی و چهارده کتابخانه با موجودی ۱۲۱ هزار جلد کتاب و سه خانه فرهنگ در شهرهای استان وجود دارد.

* تنگناهای فصل آب در استان لرستان عبارت‌اند از: زهدار بودن بخشی از اراضی استان، کمبود تأسیسات مهار آب، اتلاف وسیع آب در جریان انتقال به مزارع و بلا تکلیف ماندن تعدادی از پروژه‌های نیمه‌تمام.

* برخی از ویژگی‌های بخشی کشاورزی در استان عبارت‌اند از: تنوع آب و هوایی برای کشت گونه‌های مختلف گیاهی به خصوص محصولات استراتژیک کشاورزی، اختصاص بیش از ۳۰ درصد از مساحت استان به زمین‌های کشاورزی و قرار داشتن حدود ۱۱ درصد از مساحت استان و ۳۷ درصد از اراضی کشاورزی در دشت‌ها و برخورداری از پتانسیل بالا.

* وسعت منابع طبیعی استان ۱,۹۸۴,۳۵۰ هکتار می‌باشد که ۸۸۵۰۰ هکتار آن مشجر و بقیه مراتع غیرمشجر است. در حالی که سرانه جنگل در جهان حدود یک هکتار است، این سرانه در سطح کشور ۰/۲۵ هکتار و در استان لرستان حدود ۰/۵۱ هکتار است. مراتع استان با توجه به بافت خاک و تنوع اقلیمی، قابلیت بالقوه‌ای بیش از سه برابر ظرفیت تولید فعلی دارد.

* استان لرستان با ۵/۵ میلیون واحد دامی، حدود ۴/۹ درصد از جمعیت دامی کشور را در مناطق مختلف خود جای داده است. همچنین با تولید ۳۹ هزار تن گوشت قرمز، ۱۳ هزار تن گوشت مرغ، ۲۰۲ هزار تن محصولات لبنی، ۲ هزار تن تخم مرغ و ۳۴۰ تن ماهی، سهم قابل توجهی از تولیدات این بخش را به خود اختصاص داده است.

* طیور بومی در انواع مرغ، غاز، اردک و بوقلمون در استان، حدود ۱,۲۰۰,۰۰۰ قطعه است. پرورش طیور صنعتی در چهار دوره از سال با ظرفیت ۱۳ میلیون قطعه انجام می‌شود که هم اکنون حدود ۷۰ درصد از این ظرفیت در حال بهره‌برداری و ۳۰ درصد در حال ساخت است.

* استان لرستان به دلیل کوهستانی بودن منطقه، برخورداری از مراتع سرسبز و غنی و وجود انواع گونه‌های گیاهی خودرو و شهدزا، یکی از مناطق مهم پرورش زنبور عسل کشور محسوب می‌شود. عسل تولیدی این منطقه یکی از معطرترین و مرغوب‌ترین عسل‌های کشور است. بر اساس آمار سال ۱۳۷۲، تعداد ۹۴/۴۲۶ کلنی زنبور عسل مدرن و ۱۷۰۳ کلنی زنبور عسل بومی با ظرفیت تولید ۷۳۲ تن عسل در استان وجود داشته است.

* با توجه به وجود زمینه مساعد در استان لرستان برای تولید و پرورش انواع آبزیان، از جمله ماهیان سردآبی و گرم‌آبی، میزان استحصال ماهی از آب‌های استان به صورت طبیعی و مصنوعی، حدود ۳۴۰ تن (۲۲۰ تن به صورت طبیعی و ۱۲۰ تن به صورت مصنوعی) در سال است. هم‌اکنون در این استان حدود هفت مزرعه فعال پرورش ماهی با ظرفیت ۱۴۳ تن در سال وجود دارد و اکثر گونه‌های ماهیان بومی را خانواده کپور، ماهی‌هایی نظیر ماهی سیاه رودخانه‌ای،

ماهی زرد و ... تشکیل می‌دهند. بر اساس برآورد کارشناسی انجام شده، توان تولید ۴۰۰۰ تن ماهی سردآبی و ۶۰۰۰ تن ماهی گرم آبی به راحتی و با روش‌های ساده، در این استان امکان‌پذیر است.

* در سال ۱۳۷۲، تعداد ۷۷۵ واحد تولیدی با سرمایه‌ای به میزان ۱۹۶۸۹۶ میلیارد ریال و اشتغال ۱۸۱۳۵ نفر فعالیت می‌کرده‌اند و تاکنون حدود ۵۸/۷ درصد از مجوزهای صنعتی صادره اجرا شده است. در زمینه فعالیت‌های زیربنایی صنعتی نیز تعداد چهار شهرک صنعتی با پیشرفت فیزیکی بیش از ۸۰ درصد در استان در حال احداث است و باید تا پایان برنامه پنج‌ساله دوم - با توجه به نیاز منطقه - شش شهرک صنعتی دیگر نیز برای استقرار واحدهای جدید و ایجاد اشتغال برای ۴۰,۰۰۰ نفر احداث شود.

* استان لرستان از جمله مناطقی است که ذخایر عظیمی از سنگ‌های تزئینی و ساختمانی و ذخایری از سنگ «سیلیس»، «فلدسپات»، سنگ آهک، «تالک»، سنگ گچ و سنگ نمک با کیفیت مناسب دارد و عملیات استخراج و بهره‌برداری از آنها در حال اجراست. همچنین اندیس‌هایی نظیر سرب، روی، مس و گرانتیت شناسایی شده و عملیات اکتشاف مقدماتی بر روی برخی از آنها در دست اقدام است. در سال ۱۳۷۲، تعداد ۵۷ معدن فعال با تولید سالیانه ۲,۲۸۴,۰۰۰ تن در سال وجود داشته است که بیشترین فعالیت آنها مربوط به استخراج سنگ‌های تزئینی و ساختمانی بوده است.

* برخی از قابلیت‌های توسعه بخش صنعت و معدن در استان عبارت‌اند از: وجود منابع غنی نفت و گاز در گستره جنوبی استان، برخورداری از پتانسیل بالای معدنی به خصوص سنگ‌های تزئینی و ساختمانی با قابلیت صادراتی، وجود واحدهای صنعتی موجود در استان به صورت محرک‌های توسعه صنعتی و وجود نیروهای ماهر، نیمه‌ماهر و ساده‌جویای کار در استان.

* استان لرستان ۱۴۵۸ کیلومتر راه (۶۹۳ کیلومتر راه اصلی و ۷۶۵ کیلومتر راه فرعی) دارد و شاخص تراکم راه در هر ۱۰۰ کیلومتر مربع، ۴/۹۳ است. در استان حدود ۲۵۵۷۹ کیلومتر راه روستایی وجود دارد که ۹۸۸/۵ کیلومتر آن راه دسترسی بدون مشخصات است. شاخص تراکم راه‌های روستایی استان با احتساب راه‌های دسترسی (راه فاقد هر گونه مشخصات فنی)، ۱۶ درصد و بدون احتساب راه‌های دسترسی، ۱۲/۵ درصد است. این شاخص با توجه به حجم راه‌های روستایی آسفالت‌ه استان (۱۷۰ کیلومتر) حدود ۰/۵ درصد است.

* طول خطوط اصلی شبکه راه‌آهن در استان ۲۱۴ کیلومتر است که علاوه بر ارائه خدماتی نظیر حمل مسافر و بار، هنگام کوچ بهاره و پاییزه نقش بسیار مؤثری در حمل احشام دامداران منطقه دارد. همچنین خدمات پروازی این استان از فرودگاه خرم‌آباد انجام می‌گیرد که در حال حاضر به دلیل پایین بودن کیفیت و مشخصات باند، تنها قابلیت پذیرش هواپیماهای ناوگان آسمان را دارد. در حال حاضر، این فرودگاه دارای امکانات پروازی برای هشت پرواز با

جابه‌جایی ۱۰۰۰ مسافر در روز است.

* در سال ۱۳۷۳، سرانه مصرف برق در استان لرستان معادل ۵۶۹ کیلو وات ساعت بوده است. هم‌اکنون از مجموع ۳۵۲۴ روستای استان، ۱۴۳۶ روستا از نعمت برق برخوردارند.

* با واگذاری ۶۲۸۶ انشعاب آب در سال ۱۳۷۳، تعداد انشعابات واگذار شده در این استان به ۱۲۰۴۹۲ انشعاب رسیده است. همچنین در پایان این سال، طول لوله‌گذاری ۷۸۹۹۰ متر، طول شبکه آب ۸۶۶/۳ کیلومتر و تعداد چاه‌های مورد بهره‌برداری ۵۸ حلقه بوده است.

* از قابلیت‌های مهم استان در بخش نفت و گاز، موقعیت جغرافیایی استان و وجود تأسیسات و انبارهای نفت خرم‌آباد و ازنا در مسیر خطوط لوله ارتباطی جنوب به مرکز کشور و از همه مهم‌تر، وجود چاه‌های نفت در گستره جنوبی استان است.

* در پایان سال ۱۳۷۳، تعداد ۳۵ مرکز تلفن شهری با ۷۴۷۳۲ خط تلفن در استان مشغول به کار بوده‌اند. سرانه نفوذ تلفن در استان در این سال، معادل ۴/۶ درصد بوده است. ۹۴/۷۸ درصد از تلفن‌های شهری از نوع سیستم «ای-ام-دی» و ۵/۲۲ درصد از نوع سیستم «دیجیتال» است. از ۳۵۲۴ روستای استان، فقط ۳۱۷ روستا (۹ درصد) ارتباط تلفنی دارند. همچنین اداره کل پست استان لرستان تا پایان سال ۱۳۷۳ با ۵۸ واحد پستی شهری و روستایی، ۹۳ نمایندگی، ۴۱۵ صندوق پستی و ۱۶ ایستگاه نامه‌رسانی، خدمات پستی را بر عهده داشته است.

* در سال ۱۳۷۰ تعداد مسکن موجود در استان ۱۱۱۵۷۹ واحد بود. در سال ۱۳۷۲، تعداد ۱۱۸۰۷ خانوار به جمعیت خانواده‌های استان افزوده شد. پیش‌بینی می‌شود که در سال ۱۳۷۷ نسبت به سال ۱۳۷۲، تعداد ۳۵۰۰۰ خانوار به جمعیت خانوارهای استان افزوده شود. در این صورت، با حفظ تراکم ۱/۲۶، ۴۷۷۷۹ واحد مسکونی و با تراکم ۱/۱۸، ۲۹۶۶۲ واحد مسکونی مورد نیاز است.

* دولت در طول برنامه پنج ساله اول، مبلغ ۱۷۳۳۵۹ میلیون ریال از محل اعتبارات عمرانی ملی، مبلغ ۳۰۲۵۵۷ میلیون ریال از محل اعتبارات جاری و مبلغ ۵۴۳۸۵ میلیون ریال از محل تسهیلات بانکی تبصره ۳، برای اجرای اهداف برنامه به استان لرستان اختصاص داده است.

* تعداد پروژه‌های عمرانی در سال ۱۳۷۳، حدود ۱۶۴۸ فقره بوده است که از این تعداد، حدود ۱۰۴۷ پروژه نیمه‌تمام گزارش شده و اعتبار مورد نیاز برای اتمام آنها ۲۹۰،۵۶۰،۰۰۰ هزار ریال برآورد شده است.

* پیشنهادهای توسعه بخش میراث فرهنگی استان عبارت است از: ایجاد تحول فرهنگی در سطح استان، شناسایی، حفظ، احیا و معرفی میراث فرهنگی منطقه و سرمایه‌گذاری در جهت باروری آثار ارزنده تاریخی و فرهنگی و هنری استان با توجه به برخورداری از استعدادها و جاذبه‌های توریستی.

* احداث و تکمیل مدارس ابتدایی و راهنمایی و متوسطه به میزان مورد نیاز و مطابق شاخص‌های عمرانی، احداث مراکز تربیت‌معلم در شهرهای خرم‌آباد، بروجرد، کوهدشت و نورآباد، ایجاد مراکز ورزشی و کارگاه‌های مورد نیاز فضاهای آموزشی، احداث مراکز شبانه‌روزی در مراکز دهستان‌های محروم استان و توسعه دانشگاه لرستان با محوریت رشته‌های فنی و حرفه‌ای و دانشگاه علوم پزشکی، پیشنهادهایی در زمینه توسعه آموزش و پرورش و آموزش عالی در استان است.

* پیشنهادهای توسعه بخش کشاورزی، دام، طیور و آبزیان استان عبارت است: ترویج روش‌های صحیح آبیاری به خصوص سیستم‌های تحت فشار، اجرای پروژه‌های کنترل سیلاب، تهیه به موقع کود و سم و تأمین ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی مورد نیاز کشاورزان و تخصیص تسهیلات بانکی بیشتر به آنها، ایجاد صنایع تبدیلی متناسب با مازاد محصولات زراعی، باغی و ...، ایجاد تعادل میان تعداد دام‌ها و سطح مراتع و توسعه کشت گیاهان علوفه‌ای، اعطای تسهیلات بانکی به دامداران و تضمین خرید و بیمه محصولات دامی، توسعه صنایع تبدیلی مرتبط با بخش خصوصی صنایع کشتارگاهی، لبنی و بسته‌بندی، اجرا و گسترش پرورش ماهی به صورت سنتی در روستاها و ارائه خدمات کارشناسی و اعطای تسهیلات بانکی به پرورش دهندگان ماهی و اعطای سهمیه مواد غذایی و کود شیمیایی به کارهای پرورش ماهی سردآبی و مزارع پرورش ماهی گرم‌آبی.

* اعطای تسهیلات لازم و حمایت مالی و اعتباری دولت، به ویژه در ایجاد شهرک‌های صنعتی، ترغیب و تشویق بانک‌ها به سرمایه‌گذاری بیشتر در بخش صنعت و معدن و احداث واحدهای جنبی معدنی با اهداف صادراتی به منظور ایجاد ارزش افزوده در معادنی نظیر سنگ‌های صادراتی، پودرهای میکرونیزه صادراتی، آهک هیدراته صنعتی و ...، پیشنهادهایی در زمینه توسعه بخش صنعت و معدن استان است.

* پیشنهادهای مربوط به توسعه امور زیربنایی شامل راه، انرژی، ارتباطات و مسکن در استان عبارت است از: احداث بزرگراه خرم‌آباد - اندیمشک و تسریع در احداث راه بروجرد - چغلوئندی - خرم‌آباد، اجرای خط‌آهن دورود - بروجرد، به غرب کشور و راه‌آهن دورود - خرم‌آباد، احداث ترمینال مسافری فرودگاه خرم‌آباد و تسریع در انجام پروژه توسعه عوامل پروازی این فرودگاه، تسریع در احداث پست‌های ۲۳۰ و ۴۰۰ کیلووات خرم‌آباد، تسریع در اجرای سیستم انتقال دیجیتال فاز ۲ با ظرفیت ۴۰۰۰ کانال برای ایجاد ارتباط مطلوب میان استان و استان‌های جنوبی و مرکزی کشور، اجرای طرح اتوماسیون در واحدهای پستی، تمرکز در امر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرایی برنامه‌های توسعه و تأمین مسکن اقشار کم درآمد و تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و شرکت‌های تعاونی مسکن در امر انبوه‌سازی.

برنامه‌ریزی جامع، یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین عوامل موفقیت در راه توسعه محسوب می‌شود. برای تحقق این امر، دسترسی به اطلاعات به هنگام و صحیح، امری ضروری است تا مدیران و دست‌اندرکاران در هر رده و سطح سازمانی بتوانند با شناخت وضع موجود، پتانسیل‌ها و نقاط قوت در هر مرحله از فرایند برنامه‌ریزی تغییرات و اصلاحات لازم را به عمل آورند.

استان لرستان با ۲۸۵۶۰ کیلومتر مربع وسعت، ۱/۸ درصد از خاک کشور را در بر گرفته است. مطابق سرشماری سال ۱۳۷۰، این استان ۱/۵ میلیون نفر جمعیت داشته و ۲/۷ درصد از جمعیت کشور را در خود جای داده است و از این نظر رتبه چهاردهم را دارد. بر اساس آمار سال ۱۳۷۳، ۱/۳۵۰ هزار تن محصولات کشاورزی در این استان تولید می‌شود که در صورت استفاده بهینه از منابع آب و خاک، می‌تواند تا ۲/۴۰۰ هزار تن افزایش یابد.

استان لرستان با ۵/۵ مینون واحد دامی، ۴/۹ درصد از سرمایه دامی کشور را در خود جای داده است و زمینه‌های مناسب و بسیار خوبی برای توسعه دامداری و سرمایه‌گذاری در بخش آبزیان و پرورش زنبور عسل دارد. وجود آب فراوان، زمین کافی، اقلیم سازگار، نزولات آسمانی بسیار خوب و متوسط درجه حرارتی (۲۵/۵ درجه) که در کمتر نقطه‌ای از کشور وجود دارد، از مشخصات دیگر این استان است.

قرار گرفتن استان در محور جاده‌های مرکز کشور به جنوب و خلیج فارس، عبور خطوط لوله نفت و گاز و انبار سوخت، شبکه‌های مخابراتی و برق و همجواری با استان‌های مهمی چون مرکزی، خوزستان، اصفهان، کرمانشاه و همدان، مرکزیت و موقعیت مناسب و مهمی به این استان بخشیده است. استان لرستان در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی یکی از محروم‌ترین استان‌های کشور به شمار می‌رفت. در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رغم اتخاذ تدابیری در رفع محرومیت از این استان در راستای رسیدگی به مناطق محروم کشور، این استان کماکان در محرومیت به سر می‌برد، ولی استعدادها، قابلیت‌ها و امکانات موجود استان به حدی است که با برنامه‌ریزی دقیق و صحیح، استفاده از مدیریت‌های مجرب و حمایت دولت می‌توان استان لرستان را از محرومیت نجات بخشید و زمینه‌های پیشرفت و توسعه آن را بیش از پیش فراهم کرد.

فصل اول: وضعیت جغرافیایی و اقلیمی

استان لرستان با ۲۸۵۶۰ کیلومتر وسعت، در غرب ایران بین ۴۶ درجه و ۵۱ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۳ دقیقه طول شرقی از «نصف‌النهار گرینویچ» و ۳۲ درجه و ۳۷ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۲۲ دقیقه عرض شمالی از «خط استوا» قرار گرفته است. این استان از شمال به شهرستان‌های خمین و اراک از استان مرکزی و ملایر و نهاوند از استان همدان، از جنوب به استان خوزستان، از شرق به شهرستان‌های فریدن و گلپایگان از استان اصفهان و از غرب به استان‌های باختران و ایلام محدود می‌شود.

تقسیمات کشوری

بر اساس آخرین تقسیمات کشور، این استان نه شهرستان، ده شهر، ۲۰ بخش و ۸۰ دهستان دارد و مرکز آن شهر خرم آباد است.

جدول ۱- تعداد شهرستان‌ها، شهرها، بخش‌ها

و دهستان‌ها (۱۳۷۳)

شهرستان	شهر	بخش	دهستان
ازنا	۱	۱	۴
الیگودرز	۱	۲	۱۱
بروجرد	۲	۲	۷
پلدختر	۱	۱	۷
خرم آباد	۱	۶	۲۲
دلفان	۱	۲	۱۰
دورود	۱	۲	۵
سلسله	۱	۱	۶
کوه‌دشت	۱	۳	۸

مناطق کوهستانی

استان لرستان منطقه‌ای کوهستانی است و مرکز و اطراف آن را کوه‌های متعدد بلندی فرا گرفته است که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:

۱- «کبیرکوه»: در ساحل رودخانه «صیمره» قرار گرفته و بلندترین نقطه آن، حوالی زیارتگاهی به نام «امامزاده احمد» است و ۲۸۰۰ متر ارتفاع دارد.

۲- کوه «کیلان»: از کرانه‌های «کشکان رود» شروع و به رودخانه «زال» ختم می‌شود و ۲۰۰۰ متر ارتفاع دارد.

۳- کوه «کرناس»: از منطقه «دهلیج» شروع و به رودخانه «سزار» ختم می‌شود و از قله‌های معروف آن می‌توان «بوکان»، «کرکی» و «ذهتاب» را نام برد و ۳۵۰۰ متر ارتفاع دارد.

۴- «تخت‌دره»: از کرانه‌های رودخانه «زال» شروع و به «دز» ختم می‌شود.

۵- کوه «گری»: بعد از «کبیرکوه»، بزرگترین و مرتفع‌ترین کوه این استان محسوب می‌شود. در حوالی بخش الشتر و دلفان قرار دارد و ارتفاع آن ۳۵۰۰ متر است.

۶- کوه «چهل نابالغان»: این کوه در مجاورت کوه «گری» قرار دارد.

۷- کوه «چغادزدان»: این کوه در میانه بخش دلفان واقع است.

۸- کوه‌های «شاه ویلان»، «سرخه کوه»، «مهراب»، «کوه سنگی» و «دال‌گیر»: در بخش دلفان شهرستان خرم‌آباد قرار دارند.

۹- کوه‌های «زردلان» کوه «ومانشیت»: در شمال غربی این استان و حد فاصل استان‌های باختران و لرستان قرار دارند.

- ۱۰- «سفیدکوه»: در جنوب غربی شهر خرم‌آباد قرار دارد. دنباله این کوه «سیاه‌دان» نامیده می‌شود. کوه «برآفتاب» نیز در جنوب غربی خرم‌آباد واقع است.
- ۱۱- «یافته کوه»: در نزدیکی خرم‌آباد قرار دارد.
- ۱۲- «جل»: از «کشکان» شروع می‌شود و ۲۰۰۰ متر ارتفاع دارد. این کوه و کوه «پل» در کنار رود «قره‌سو» قرار دارند.
- ۱۳- کوه «وراز»: از «تنگ تیر» شروع و به «صیمره» و «زردلان» ختم می‌شود.
- ۱۴- کوه «زنگول»: ۲۵۰۰ متر ارتفاع دارد.
- ۱۵- کوه «چنگری»: از کنار «صیمره» شروع می‌شود و در دهستان «طهران» خاتمه می‌یابد و ۲۰۰۰ متر ارتفاع دارد.
- ۱۶- کوه «هیزم‌آباد»: از «کشکان» شروع می‌شود و تا جلگه «کیش» ادامه می‌یابد. نام دیگر این کوه «سیلامار» است.
- ۱۷- کوه‌های «چناره» و «دم‌ویسیان»: از «کشکان» شروع و به رود «صیمره» ختم می‌شوند.
- ۱۸- کوه «مله»: بارشته دیگری به نام «قاشاب کوه»، شمال شرقی دره «صیمره» را تشکیل می‌دهند. این کوه و کوه‌های «سرگج» و «میان آسیاب». سلسله واحدی هستند.
- ۱۹- کوه «پونه»: بین شهرستان خرم‌آباد و بروجرد واقع است و ۲۷۰۰ متر ارتفاع دارد. «رازان» و «زاغه» در شاهراه خوزستان - تهران، گردنه‌های معروف این کوه‌اند.
- ۲۰- کوه‌های «ازگنه»، «چال خایه»، «سه کلاهان» و «بلورمان»: در کنار هم قرار دارند و از کوه «سه کلاهان» در «مهمل»، رشته کوهی به نام «یاسین» جدا می‌شود.
- ۲۱- «شترمل»: ۳۰۰۰ متر ارتفاع دارد.
- ۲۲- «سیاه کمر» یا «مخمل کوه»: در منطقه «رباط» از «سفیدکوه» جدا می‌شود و به سوی جنوب غربی ادامه می‌یابد. رشته کوه‌های «داراسبی» و «کفشگران» دنباله این کوه‌اند و «تنگه زاهد شیر» در این کوه قرار دارد.
- ۲۳- کوه «کلا»: در امتداد کوه «هشتاد پهلوی» از کرانه‌های رود «سزار» شروع می‌شود و تا جلگه «کرگاه» امتداد می‌یابد و قسمت شرقی آن «چنار کل» نامیده می‌شود.
- ۲۴- کوه «تاف»: قلّه مخروطی زیبا و دیدنی آن در شهر خرم‌آباد دیده می‌شود. در دنباله این کوه «شهنشاه» قرار دارد.
- ۲۵- کوه‌های «بالا کریوه»: که عبارتند از: کوه «کلا»، کوه «هشتاد پهلوی» و دنباله سلسله‌های «کیلان دهلج» و اغلب کوه‌های منطقه «بالا کریوه» با «کبیرکوه» به صورت خطوط موازی درآمده‌اند.

آب و هوا

سلسله جبال زاگرس در گذر از استان لرستان، طبیعتی بسیار زیبا آفریده است. دامنه‌های زیبا، آبشارهای دل‌انگیز، رودهای فراوان و پرآب و جنگل‌های سرسبز و خرم بروجاهت و زیبایی این طبیعت افزوده‌اند. این استان از جمله مناطقی است که آب و هوایی متنوع دارد. جنوبی‌ترین نقطه استان که همجوار با استان خوزستان است آب و هوای گرمسیری دارد و شمالی‌ترین نقطه در جوار استان‌های مرکزی و همدان، آب و هوایی سرد و یخبندانی. از نظر آب و هوا، این استان را می‌توان به چهار ناحیه به شرح زیر تقسیم کرد:

۱- ناحیه کوهستانی: زمستان‌های پر برف و بسیار سرد و تابستان معتدل دارد. این منطقه، شمال و شمال غربی و شرقی لرستان را در بر می‌گیرد.

۲- ناحیه دره‌ها: تابستان‌های گرم و به نسبت خشکی دارد و در سایر فصول، بارندگی در آنجا زیاد است. این منطقه در مرکز لرستان قرار دارد و شهر خرم‌آباد و حومه آن جزء این منطقه محسوب می‌شوند.

۳- ناحیه جنگل‌ها: این ناحیه که بین رودخانه‌های «صیمره» و کوه‌های خرم‌آباد در غرب لرستان قرار دارد، تابستان به نسبت گرمی دارد، ولی به واسطه جنگل‌های انبوه، هوای آن خشک نیست. آب و هوای این ناحیه در زمستان معتدل است.

۴- ناحیه گرمسیری: در زمستان، آب و هوای مساعدی دارد و قشلاق مناسبی برای عشایر این استان محسوب می‌شود، ولی تابستان‌های آن بسیار گرم است. این ناحیه در جنوب و جنوب غربی لرستان واقع شده است.

به طور کلی، تنوع آب و هوا، فراوانی آب، وسعت به نسبت زیاد و حاصلخیزی خاک این استان، امکانات فراوانی برای رشد و توسعه، به ویژه در بخش زراعت و دامداری، فراهم کرده است.

منابع آب

بر اساس آمارهای موجود، میانگین بارندگی این استان بالغ بر ۵۴۷/۵ میلی‌متر در سال است و به این ترتیب، سالیانه حدود ۱۵/۳۳ میلیارد مترمکعب آب از طریق نزولات جوی وارد پهنه استان می‌شود. با توجه به این‌که متوسط بارندگی سالیانه کشور حدود ۲۵۱ میلی‌متر است، می‌توان ادعان کرد که میانگین بارندگی استان بیش از دو برابر متوسط کشور است.

طبق بررسی‌های به عمل آمده و با توجه به تقسیمات کشوری، حدود ۹۶ درصد از مساحت استان در محدوده حوضه آبریز رودخانه‌های اصلی یعنی «کرخه» و «دز» قرار دارد که با توجه به میزان بارندگی اشاره شده و وجود مخازن غنی آب در طبقات آهکی که موجب پیدایش چشمه‌های «کارستیک» با آبدهی ۲۰ تا ۳ مترمکعب در ثانیه شده است، می‌توان گفت که به استناد پاره‌ای نقاط، استان به خوبی از نعمت آب‌های سطحی بهره‌مند است. سطح کوچکی از شرقی‌ترین قسمت استان که حدود ۴ درصد از مساحت استان را در بر می‌گیرد، جزء حوضه آبریز اصفهان است.

رودخانه‌های حوضه آبریز «دز»

مهم‌ترین رودخانه‌های این حوضه شامل «سزار» و «بختیاری» است. «سزار»، تلاقی دو رود «تیره» و «ماربره» است. شاخه‌های فرعی رود تیره عبارت‌اند از: رودخانه‌های «سیلاخور»، «گلرود» و «سراب سفید». شاخه‌های فرعی رودخانه‌های «ماربره» شامل «دره‌تخت» و «کمندان» نیز از ارتفاعات «اشتران کوه» سرچشمه می‌گیرند. رودخانه «بختیاری» شامل شاخه‌های فرعی «دره‌دایی»، «هرگان» و «زالکی» است. این رودخانه و رودخانه بختیاری در محل «تنگ پنج» به هم متصل می‌شوند و رودخانه «دز» را تشکیل می‌دهند. طبق محاسبات انجام شده، مجموع آب‌های ورودی به دشت‌های استان از حوضه «دز» ۵۴۶.۶۱۴ میلیون مترمکعب در سال و آب‌های خروجی از این حوضه ۱۱۸۲/۶۰ میلیون مترمکعب در سال است.

حوضه آبریز «کرخه»

مهم‌ترین رودخانه‌های این حوضه، «صیمره» و «کشکان» است که رودخانه «صیمره» از به هم پیوستن

رودهای «گاماسیاب ریناور»، «رارآور» و «قره‌سو» که از استان‌های باختران و همدان سرچشمه می‌گیرند، تشکیل شده است. رودخانه «کشکان» شامل شاخه‌های «هررود»، «دوآب‌الشر» و رودخانه «خرم‌آباد» و رودخانه «کاکاشرف» است که در محل «افزینه آب چولهول» به آن متصل می‌شود. رودخانه «مادیان‌رود» که زهکش دشت کوهدشت است به آن می‌ریزد. رودخانه «صیمره» و «کشکان» در نزدیکی دهکده «سید سیف‌الدین» (دشت «طهران» و «رومشکان») به هم متصل می‌شوند و رودخانه «کرخه» را به وجود می‌آورند. میزان آب‌های ورودی به دشت‌های استان از حوضه «کشکان» ۸۲۳/۰۹ میلیون مترمکعب و خروجی از استان در این حوضه ۱۷۰۶/۷۲۸ میلیون مترمکعب در سال است. میزان کل آب‌های خروجی از استان با احتساب ۳۴۱۸/۲۴۰ میلیون مترمکعب تخلیه در سال، رودخانه «صیمره» که از همدان، باختران و کردستان سرچشمه می‌گیرد و از محدوده غرب و جنوب غربی استان عبور می‌کند و بخشی از آب‌های سطحی مناطق مذکور نیز به آن می‌ریزد، به رقم ۶۳۰۷/۵۶۸ میلیون مترمکعب در سال می‌رسد.

آب‌های زیرزمینی

میزان آب قابل استحصال سالیانه از منابع زیرزمینی دشت‌های استان از طریق چاه‌های عمیق و نیمه‌عمیق، چشمه‌ها و قنوات، حدود ۱/۵ میلیارد مترمکعب است که بخشی از این آب از رودخانه‌ها و نفوذ و تبخیر خارج می‌شود که در صورت جلوگیری از هدر رفتن آب‌ها و حفر چاه‌های جدید، می‌توان حدود یک میلیارد مترمکعب از آن را در اختیار گرفت. تعداد چاه‌های عمیق استان ۱۲۲۳ حلقه، تعداد چاه‌های نیمه‌عمیق ۱۵۵۵ حلقه و تعداد قنوات استان ۱۸۱۸ رشته تخمین زده می‌شود.

مصرف آب

سالیانه ۶/۳ میلیارد مترمکعب آب سطحی از استان خارج می‌شود. این در حالی است که برداشت سالیانه آب برای مصرف شرب کشاورزی از آب‌های سطحی و زیرزمینی به شرح زیر است:

الف- مصرف شرب: از منابع آب‌های سطحی، سالیانه حدود ۴۳ میلیون مترمکعب و از آب‌های زیرزمینی، سالیانه حدود ۴۲/۵ میلیون مترمکعب برداشت می‌شود.

ب- مصرف کشاورزی: از منابع آب‌های سطحی، سالیانه حدود یک میلیارد مترمکعب و از منابع آب‌های زیرزمینی، سالیانه حدود ۴۰۰ میلیون مترمکعب برداشت می‌شود. برداشت از منابع آب‌های سطحی شامل برداشت تأسیسات موجود مهار آب‌های سطحی شامل سد، بندر، ایستگاه، پمپاژ، کانال انتقال آب و آبیگری به روش سنتی است و برداشت از منابع آب‌های زیرزمینی شامل چاه‌های عمیق، نیمه‌عمیق و قنوات است.

دشت‌ها

از مجموع ۲۸۵۶ کیلومتر وسعت استان، حدود ۸۴۸/۶۶۰ هکتار (۳۰ درصد) آن را اراضی کشاورزی تشکیل می‌دهد. لرستان از نظر میزان زمین‌های کشاورزی در میان استان‌های کشور در رده نهم قرار دارد. از مجموع وسعت استان، حدود ۳۱۲،۵۲۰ هکتار دشت هموار و مابقی کوهستانی و کوهپایه‌ای است. به عبارت دیگر، ۱۱ درصد از وسعت استان و حدود ۳۷ درصد از اراضی کشاورزی آن در دشت‌هایی واقع شده است که از نظر کشاورزی، پتانسیل بالایی دارند.

دشت‌های عمده استان عبارت‌اند از: «الشر»، «کوهدشت»، «کرگاه»، «سیلاخور»، «ازنا» و «الیگودرز». خاک استان خاصیت قلیایی ضعیفی دارد و از نظر شوری مسئله جدی در اراضی استان وجود ندارد؛ زیرا

میزان بارندگی در طول یک سال زراعی تا حدودی به میزان تبخیر نزدیک است و عمق آب‌های زیرزمینی غیر از موارد استثنایی به طور عمده بالا نیست. آب‌های سطحی اغلب گچ و آهک دارند و میزان نمک آنها مناسب و پذیرفتنی است. خاک این منطقه از نظر «فسفر» فقیر، ولی به لحاظ «پتاس» قابل جذب و مواد «بوییل» در حد متوسطی قرار دارد.

مواهب طبیعی

بر اساس برآورد سرچنگلداری کل استان، مساحت جنگل‌ها حدود ۷۵۰/۰۰۰ هکتار است. گونه غالب در این جنگل‌ها، بلوط است و گونه‌های دیگر از قبیل «کیکم»، «ارجنس»، «اشن»، «زالزالک»، «گلایی»، «مازو»، «گردو»، «چنار»، «ارس»، «پسته وحشی»، «بادام»، «پده»، «ارغوان»، «نارون»، «زبان گنجشک» و غیره نیز در آنها وجود دارد. حداکثر ارتفاع درختان به ۱۵ متر و حداکثر قطر آنها به یک متر می‌رسد. پراکندگی جنگل‌ها به شرح زیر است:

- ۱- جنگل‌های شهرستان خرم‌آباد: در تمام حوزه شهرستان به صورت پراکنده وجود دارد. در قسمت جنوبی (نوژیان) و غربی (چگنی و کوه‌دشت) جنگل‌های به نسبت خوبی وجود دارد.
- ۲- جنگل‌های شهرستان بروجرد: در قسمت جنوبی حوزه شهرستان و پایین‌تر از دورود واقع است و در قسمت غربی دورود، درختان جنگلی به صورت بوته و نهال مشهود است.
- ۳- جنگل‌های شهرستان الیگودرز: در فاصله هشتاد کیلومتری جنوب این شهرستان واقع است. علاوه بر کوه‌ها، رودها و جنگل‌ها، مواهب طبیعی دیگری نیز در این استان وجود دارد که تعدادی از آنها به شرح زیر است:
 - ۱- دوازده تالاب: در نزدیکی شهر پلدختر و تالابی در ۱۲ کیلومتری جنوب شهر بروجرد که علاوه بر زیبایی چشمگیرشان، زیستگاه خوبی برای جانوران آبی و پرندگان مهاجر است.
 - ۲- آبشار «نوژیان»: در منطقه‌ای جنگلی به همین نام قرار دارد.
 - ۳- دریاچه «گهر»: در بالای قله کوه «کلا» قرار دارد.

فصل دوم: پیشینه تاریخی و میراث فرهنگی

سرزمین لرستان، قلمرو زیستی اقوامی که به «لر» معروف‌اند، از دیرباز مسکون بوده است، به طوری که نتیجه کاوش‌های به عمل آمده در دهه‌های اخیر بیانگر آثار تاریخی زندگی اجتماعی مربوط به حدود ۴۰ هزار سال پیش در این خطه باستانی است. نخستین اقوامی که در این منطقه به صورت منسجم و تحت نظام‌های دولتی مستقل زندگی می‌کردند، «عیلامی»‌ها و «کاستی»‌ها بودند که در زمان خود از لحاظ سیاسی، نظامی و اقتصادی اهمیت ویژه‌ای داشتند. سپس «آریایی»‌ها که از سرزمین اولیه خود کوچ کرده و از مسیر دربند و قفقاز و حوزه‌های دریای مازندران وارد شده بودند، جایگزین «کاستی»‌ها شدند. بعد از آن، لرستان دوره «هخامنشیان»، «سلوکی‌ها»، «ساسانیان» و حملات «مغول» و «تیمورلنگ» و ... را به خود دید. با ظهور اسلام و ورود آن به ایران و سپس حکومت «اتبکان» کوچک، مردم لرستان پیش از سایر مناطق به اسلام روی آوردند و با گرایش به مذهب تشیع و توسل به ائمه معصومین علیهم‌السلام، علاقه‌مندی و

ارادت خود را به خاندان عصمت و طهارت نشان دادند.

در طول دوران ملوک الطوائفی و به دنبال آن حکومت قاجاریه و سپس حکومت پهلوی، ظلم و ستم بسیاری بر مردم لرستان رفت، به طوری که نبرد دوازده ساله عشایر لرستان با ارتش رضاخان، یادآور دلاوری‌های مردم این منطقه است. با پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ماه ۱۳۵۷، روح تازه‌ای در کالبد مردم این استان دمیده شد و لرستانی‌ها بار دیگر روحیه اسلام خواهی و انقلابی خود را به اثبات رساندند.

میراث فرهنگی

شناخت هویت فرهنگی مردمان رشته کوه زاگرس، به ویژه بخش میانی آن یعنی لرستان، که کلیه آثار فرهنگ مادی منقول و غیر منقول و آثار فرهنگ معدنی آنان را در بر می‌گیرد، به پیشینه کهن این سرزمین باز می‌گردد. بررسی اکوسیستم این منطقه نشان می‌دهد که شرایط اقلیمی آن از اواخر دوره «پلاستوسن» برای استقرار و زیست انسان مناسب بوده است و به همین دلیل، لرستان یکی از قدیمی‌ترین نقاط مسکونی دنیا محسوب می‌شود و از دیرباز تاکنون محل سکونت و زندگی بوده است.

وجود مواهب و نعمت‌های بنیادی در این سرزمین بارور، نظیر: آب سرشار، غذای کافی، سوخت فراوان و امکان دسترسی به بازار را باید از جمله عوامل مهم استقرار و اسکان بشر در این سرزمین دانست. همین عوامل، زمینه استقرار سیستم‌های تولیدی و توزیعی بعدی را فراهم کرده است. هوش سرشار و بهره‌وری مناسب از این مواهب باعث شده است که ساکنان این منطقه همواره توانمند باشند و بتوانند در مقاطع مختلف تاریخی، دستاوردهای هنرمندانه و گران‌بهای به عرصه فرهنگ جهانی تقدیم کنند.

علاوه بر اشیای هنری در دسترس این استان، تاکنون نزدیک به ۸۰۰ اثر ارزنده فرهنگی که بخشی از یادمان‌های کنش‌های انسانی طی تاریخ طولانی این سرزمین است، شناسایی شده و تحت پوشش حفاظتی قرار گرفته است. حفظ گنجینه‌های فرهنگی لرستان و مطالعه و باز یافت تجارب علمی، فنی و معماری نهفته در این آثار و معرفی تمام این فنون و هنرهای به بار نشسته نیاکان اندیشمند بشر در کالبد این آثار فرهنگی، گامی بلند در ارتقای دانش عمومی و آگاهی نسل‌های آینده است. مطالعه و معرفی آثار هنری و گران‌بهای لرستان که یادمان اقوام و نژادهای گوناگون ساکن این سرزمین است، در میان اهل تحقیق جایگاه ویژه‌ای دارد. از جمله این آثار هنری می‌توان به مصنوعات فلزی و اشیای مفرغی لرستان اشاره کرد که یادگار چند هزار ساله قوم معروف «کاسی» در این سرزمین است. مهارت این قوم در هنر فلزکاری اعجاب آور است و اشیای هنری و گوناگون به جای مانده از آنها، نشان پیشرفت و اوج هنر فلزکاری در جهان باستان است. ساختار، ظرافت و کاربرد هنرمندانه این آثار هنری گویای شیوه‌های معیشتی، رشد فرهنگی، اعتقادات شدید مذهبی مردم و ایمان راسخ آنان به زندگی پس از مرگ است.

ارزش علمی و فرهنگی این دست آفریده‌های هنرمندانه و زیبا به گونه‌ای است که امروزه زینت بخش مجموعه‌های خصوصی و موزه‌های بزرگ جهان است. با انجام تحقیقات وسیع پیرامون این آثار فرهنگی، می‌توان نکات ظریف زندگی مردم دامپرو، کشاورز و جنگاور این منطقه را به درستی دریافت و فرهنگ‌های گذرای این معبر تاریخی را باز شناخت. علاوه بر آثار فرهنگ معنوی (اعتقادات، آداب و رسوم، ادبیات تمثیلی و غیره)، آثار تاریخی قابل مطالعه این استان عبارت‌اند از: غارهای مسکونی پیش از تاریخ، غارهای منقوش، محوطه‌ها و تپه‌های باستانی، پل‌ها، کتیبه‌ها، بقایای شبکه‌های آبیاری، معابد،

بقاع متبرکه، مساجد، بقایای آسیاب‌های آبی و غیره. این آثار که توصیف پاره‌ای از آنها بنا به تناسب پیشینه تاریخی مهم است، نشان از استمرار فرهنگ و تمدن دیرپای این سرزمین در ادوار مختلف تاریخی دارد.

فصل سوم: امور اجتماعی

جمعیت

بر اساس نتایج عمومی طرح جاری جمعیت سال ۱۳۷۰، جمعیت استان لرستان بالغ بر ۱۷۰۷۸ نفر بوده است که از این تعداد ۷۶۰۹۳۰ نفر ساکن نقاط شهری، ۷۰۹۵۹۴ نفر ساکن نقاط روستایی و ۳۱۲۵۴ نفر غیر ساکن بوده‌اند.

جدول ۲- مساحت و خصوصیات جمعیتی به تفکیک شهرستان‌ها

شهرستان	مساحت (کیلومتر مربع)	جمعیت	مرد	زن	خانوار	بعد خانوار
کل استان	۲۸۵۶۰	۱۵۰۲۱۱۲	۷۷۴۴۸۳	۷۲۷۶۲۹	۲۵۶۱۶۹	۵/۹
ازنا	۱۲۱۲	۷۰۲۷۱	۳۶۱۹۲	۳۴۰۷۹	۱۱۶۱۸	۶
الیگودرز	۵۶۸۰	۱۴۲۲۶۳	۷۳۶۷۱	۶۸۵۹۲	۲۳۱۱۵	۶/۲
بروجرد	۱۶۰۶	۲۹۷۱۶۹	۱۵۲۳۴۳	۱۴۴۸۲۶	۵۷۰۰۵	۵/۲
پلدختر	۳۶۱۵	۶۶۶۰۴	۳۴۸۶۵	۳۱۷۳۹	۱۰۴۳۴	۶/۴
خرم‌آباد	۶۲۳۳	۴۴۱۹۹۲	۲۲۷۷۴۱	۲۱۴۲۵۱	۷۴۵۰۵	۵/۹
دلفان	۲۷۰۰	۱۱۵۰۸۴	۵۹۳۵۴	۵۵۷۳۰	۱۹۱۳۵	۶
دورود	۱۳۲۶	۱۳۰۶۷۴	۶۸۱۷۹	۶۲۴۹۵	۲۲۱۳۹	۶
سلسله	۱۷۸۸	۷۱۳۵۵	۳۷۰۵۷	۳۴۲۹۸	۱۰۹۲۶	۶/۵
کوهدشت	۳۹۰۴	۱۶۶۷۰۰	۸۵۰۸۱	۸۱۶۱۹	۲۷۲۹۲	۶/۱

برخی از شاخص‌های جمعیت در استان به قرار زیر است:

الف - ترکیب جنسی و توزیع مکانی جمعیت: بر اساس آمار سال ۱۳۷۰، از کل جمعیت استان، ۷۷۴۳۰۶ نفر مرد و ۷۲۷۴۷۲ نفر زن بوده‌اند و نسبت جنس برابر ۱۰۶ بوده است. این نسبت در مناطق شهری، روستایی و جمعیت غیر ساکن به ترتیب ۱۰۹، ۱۰۴ و ۱۱۵ بوده است. همچنین از این تعداد، ۵۰/۶۷ درصد در نقاط شهری، ۴۷/۲۵ درصد در نقاط روستایی و بقیه غیر ساکن بوده‌اند.

ب - تراکم جمعیت: تراکم جمعیت استان در سال ۱۳۷۰، معادل ۵۳ نفر در هر کیلومتر مربع بوده است.

ج - توزیع سنی جمعیت بر حسب گروه‌های عمده سنی: ۴۸/۴۹ درصد از جمعیت استان در گروه سنی کمتر از ۱۵ سال، ۴۸/۵ درصد در گروه سنی ۱۵-۶۴ و ۲/۹۱ درصد در گروه سنی ۶۵ سال به بالا قرار داشته‌اند. همچنین میانگین سنی جمعیت، ۲۰/۴۴ و میانه سنی ۱۵/۵۶ بوده است.

کل جمعیت استان در سال ۱۳۷۳، ۱/۵۹۸/۶۵۷ نفر (۸۲۹۶۴۴ نفر جمعیت شهری و ۷۶۹۰۱۳ نفر

جمعیت روستایی) برآورد شده است.

اشتغال

بر اساس آمار سال ۱۳۷۰، در مقابل هر ۱۰۰ نفر جمعیت فعال (۶۴-۱۵ساله)، ۱۰۶ نفر جمعیت غیر فعال وجود داشته است. همچنین در مقابل هر ۱۰۰ نفر جمعیت فعال از نظر اقتصادی (شاغل و بیکار در جستجوی کار)، ۱۸۵ نفر غیر فعال از نظر اقتصادی گزارش شده است.

جدول ۳- تعداد شاغلان و بیکاران به تفکیک شهرستان‌ها

شهرستان	جمعیت	شاغل	بیکار
کل استان	۱۵۰۲۱۱۲	۳۳۴۵۳۲	۶۶۴۸۰
ازنا	۷۰۲۷۱	۱۴۰۱۹	۲۵۴۶
الیگودرز	۱۴۲۲۶۳	۲۳۶۸۲	۶۸۷۱
بروجرد	۲۹۷۱۶۹	۶۵۹۲۲	۱۱۶۷۸
پلدختر	۶۶۶۰۴	۱۲۱۵۹	۱۶۲۵
خرم‌آباد	۴۴۱۹۹۲	۱۳۵۸۹۵	۲۲۶۵۶
دلفان	۱۱۵۰۸۴	۲۰۳۳۹	۴۴۲۹
دورود	۱۳۰۶۷۴	۲۲۷۱۲	۷۴۵۱
سلسله	۷۱۳۵۵	۱۲۹۹۸	۲۰۴۹
کوه‌دشت	۱۶۶۷۰۰	۲۶۸۰۶	۷۱۷۵

آموزش

آموزش و پرورش: بر اساس آمار سال ۱۳۷۰، در استان لرستان، ۸۲۴۶۳۱ نفر از افراد شش ساله و بیشتر (۶۸/۷ درصد) باسواد بوده‌اند. این رقم در نقاط شهری ۴۷۴۵۹۴ نفر (۷۷/۵ درصد) و در نقاط روستایی، ۳۴۲۸۳۹ نفر (۵۹/۴ درصد) گزارش شده است.

جدول ۴ - دانش آموزان دبستان‌ها، مدارس راهنمایی و دبیرستان‌ها به

تفکیک جنس در مناطق شهری و روستایی در سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳

شهرستان	شهری			روستایی		
	جمع	پسر	دختر	جمع	پسر	دختر
کل استان	۳۱۶۱۶۵	۱۷۰۰۲۰	۱۴۶۱۴۵	۱۹۳۱۲۰	۱۱۰۵۴۴	۸۲۵۷۶
ازنا	۱۲۸۰۵	۶۷۹۰	۶۰۱۵	۱۰۱۶۹	۵۹۹۸	۴۱۷۱
الیگودرز	۲۳۶۸۹	۱۲۴۰۰	۱۱۲۸۹	۱۵۹۵۹	۹۷۷۰	۶۱۸۹
بروجرد	۷۲۸۶۳	۳۸۵۳۰	۳۴۳۳۳	۲۳۶۵۴	۱۳۱۵۶	۱۰۴۹۸
پلدختر	۸۳۲۸	۴۷۵۴	۳۵۷۴	۱۵۲۳۵	۸۵۶۷	۶۶۶۸
خرم‌آباد	۱۰۷۹۸۸	۵۷۶۰۷	۵۰۳۸۱	۵۶۲۷۲	۳۱۸۴۸	۲۴۴۲۴
دلفان	۱۷۴۵۶	۹۹۰۶	۷۵۵۰	۱۵۵۸۲	۹۷۵۵	۵۸۲۷
دورود	۳۰۸۶۴	۱۶۵۷۳	۱۴۲۹۱	۱۲۶۴۶	۷۱۶۰	۵۴۸۶
سلسنه	۱۱۸۷۶	۶۷۷۶	۵۱۰۰	۱۳۱۴۱	۷۲۴۲	۵۸۹۹
کوه‌دشت	۳۰۲۹۶	۱۶۶۸۴	۱۳۶۱۲	۳۰۴۶۲	۱۷۰۴۸	۱۳۴۱۴

جدول ۵ - تعداد دبستان‌ها، مدارس راهنمایی و دبیرستان‌ها به تفکیک مناطق

شهری و روستایی در سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳

شهرستان	مناطق شهری			مناطق روستایی		
	دبستان	راهنمایی	دبیرستان	دبستان	راهنمایی	دبیرستان
کل استان	۵۰۰	۳۱۶	۱۷۲	۱۸۵۸	۳۵۵	۵۴
ازنا	۲۴	۱۳	۱۲	۹۱	۲۶	۵
الیگودرز	۴۴	۳۰	۱۴	۲۲۶	۳۷	۸
بروجرد	۹۴	۶۷	۳۵	۱۵۹	۴۰	۰
پلدختر	۱۲	۷	۶	۱۲۳	۳۱	۴
خرم‌آباد	۱۹۰	۱۱۳	۵۴	۷۱۷	۱۰۴	۲۳
دلفان	۲۴	۱۸	۹	۱۸۳	۲۰	۳
دورود	۴۴	۲۸	۱۶	۱۰۸	۱۹	۰
سلسنه	۲۴	۱۸	۹	۱۰۳	۲۵	۱
کوه‌دشت	۴۴	۲۲	۱۷	۱۴۸	۵۳	۱۰

برخی از تنگناها در بخش آموزش و پرورش عبارت است از:

- ۱- کمبود فضای آموزشی مناسب؛
- ۲- عدم وجود تناسب بین افزایش جمعیت با افزایش فضاهای آموزشی؛
- ۳- کمبود نیروی انسانی متخصص در مقاطع مختلف تحصیلی؛

۴- مشکلات اجتماعی و فرهنگی حاکم بر جامعه استان.

آموزش عالی: در طی سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بخش آموزش عالی در استان لرستان، در زمینه‌هایی چون احداث و تأسیس دانشگاه و مدرسه عالی و تعداد پذیرفته‌شدگان و فارغ‌التحصیلان، رشد چشمگیری داشته است. هم‌اکنون دانشگاه‌های لرستان، علوم پزشکی، پیام‌نور و دانشگاه آزاد اسلامی در برخی از شهرهای استان فعال‌اند و به تربیت دانشجو می‌پردازند.

جدول ۶- دانشجویان دانشگاه‌ها و مدارس عالی استان در سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳

زن		مرد		جمع	دانشگاه یا مدرسه عالی
درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۳۹	۵۱۱۲	۶۱	۸۰۷۵	۱۳۱۸۷	جمع
۳۱	۴۲۱	۶۹	۹۴۵	۱۳۶۶	دانشگاه لرستان
۶۳	۵۴۱	۳۷	۳۲۰	۸۶۱	دانشگاه علوم پزشکی
۳۷	۵۵۴	۶۳	۹۳۶	۱۴۹۰	دانشگاه پیام‌نور الیگو درز
۱۷	۲۳۶	۸۳	۱۱۶۸	۱۴۰۴	دانشگاه پیام‌نور الشتر
۳۳	۲۲۴	۶۷	۴۵۱	۶۷۵	دانشگاه آزاد واحد خرم‌آباد
۴۲/۴۲	۳۱۳۶	۵۷/۵۸	۴۲۵۵	۷۳۹۱	دانشگاه آزاد واحد بروجرود

جدول ۷- پذیرفته‌شدگان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و مدارس عالی استان در سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳

فارغ‌التحصیلان			پذیرفته‌شدگان			دانشگاه یا مدرسه عالی
زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	
۳۳۲	۴۸۴	۸۱۶	۱۹۶۹	۳۱۹۶	۵۱۶۵	جمع
۴۷	۱۵۵	۲۰۲	۱۷۱	۳۰۰	۴۷۱	دانشگاه لرستان
۱۳۵	۹۴	۲۲۹	۱۲۵	۸۷	۲۱۲	دانشگاه علوم پزشکی
۰	۰	۰	۱۶۶	۲۴۷	۴۱۳	دانشگاه پیام‌نور الیگو درز
۱۰	۲۱	۳۱	۴۷	۱۶۷	۲۱۴	دانشگاه پیام‌نور الشتر
۱۴۰	۲۱۴	۳۵۴	۴۸۶	۹۷۹	۱۴۶۵	دانشگاه آزاد واحد خرم‌آباد
۰	۰	۰	۹۷۴	۱۴۱۶	۲۳۹۰	دانشگاه آزاد واحد بروجرود

بهداشت و درمان

شاخص‌های بهداشتی و درمانی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در راستای رسیدگی بیشتر به مناطق محروم کشور، رشد قابل ملاحظه و خوبی داشته است. تعداد پزشکان و پیراپزشکان برای هر هزار نفر، از ۰/۰۹ و ۱/۴ در سال ۱۳۶۸ به ۰/۲ و ۱/۷ در سال ۱۳۷۳ افزایش یافته است. تعداد مراکز بهداشتی و درمانی شهری و روستایی برای هر هزار نفر، از ۰/۶۹ و ۰/۶۶ در سال ۱۳۶۸ به ۰/۶۳ و ۰/۷۴ در سال ۱۳۷۳ رسیده است. تعداد تخت‌های بیمارستانی برای هر هزار نفر نیز از ۰/۴۷ در سال ۱۳۶۸ به ۰/۶۵ در سال ۱۳۷۳

افزایش یافته است.

جدول ۸- مؤسسات پزشکی شهرستان‌های استان (۱۳۷۳)

داروخانه	آزمایشگاه	درمانگاه	آسایشگاه		بیمارستان و زایشگاه				شهرستان
			تعداد	تخت	خصوصی		دولتی		
					تعداد	تخت	تعداد	تخت	
۸۲	۵۷	۱۳۶	۰	۰	۱۸۵	۳	۸۴۵	۱۰	کل استان
۴	۱	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ازنا
۷	۶	۱۹	۰	۰	۰	۰	۱۰۰	۱	الیگودرز
۱۹	۱۰	۲۶	۰	۰	۶۵	۱	۲۳۷	۲	بروجرد
۳	۲	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	پلدختر
۲۸	۲۴	۴۰	۰	۰	۱۲۰	۲	۳۲۵	۴	خرم‌آباد
۵	۱	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	دلفان
۷	۷	۱۳	۰	۰	۰	۰	۱۲۹	۲	دورود
۳	۲	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سلسله
۶	۴	۱۰	۰	۰	۰	۰	۶۳	۱	کوه‌دشت

جدول ۹- پزشکان و دندانپزشکان شهرستان‌های استان (۱۳۷۳)

دندان‌پزشک	پزشک						شهرستان
	متخصص		عمومی		جمع		
	خارجی	ایرانی	خارجی	ایرانی	خارجی	ایرانی	
۳۳	۱	۱۰۳	۵	۲۰۰	۶	۳۳۶	کل استان
۱	۰	۰	۰	۱۵	۰	۱۶	ازنا
۵	۱	۱۱	۰	۲۶	۱	۴۲	الیگودرز
۸	۰	۲۵	۱	۳۰	۱	۶۳	بروجرد
۱	۰	۰	۰	۸	۰	۹	پلدختر
۹	۰	۵۵	۲	۶۵	۲	۱۲۹	خرم‌آباد
۲	۰	۰	۰	۱۴	۰	۱۶	دلفان
۳	۰	۶	۱	۱۵	۱	۲۴	دورود
۲	۰	۰	۰	۱۱	۰	۱۳	سلسله
۲	۰	۶	۱	۱۶	۱	۲۴	کوه‌دشت

فرهنگ و هنر

در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی به دلیل محرومیت شدید استان لرستان، این استان از کمبود امکانات فرهنگی و هنری رنج می‌برد. اگر چه در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و در راستای توجه بیشتر به مناطق محروم کشور، امکانات فرهنگی و هنری این استان توسعه یافته است، ولی هنوز نشانه‌های کمبود در این زمینه به خوبی به چشم می‌خورد. هم‌اکنون شش سینما با گنجایش ۳۲۰۴ صندلی و

چهارده کتابخانه با موجودی ۱۲۱ هزار جلد کتاب در شهرهای استان وجود دارد.

جدول ۱۰- امکانات فرهنگی و هنری شهرستان‌های استان (۱۳۷۲)

شهرستان	چاپخانه	ناشر	کتابخانه	خانه فرهنگ	سینما
کل استان	۲۲	۱	۱۴	۳	۶
ازنا	۱	۰	۱	۰	۰
الیگودرز	۳	۱	۲	۱	۱
الشتر	۱	۰	۱	۰	۰
بروجرد	۶	۰	۳	۱	۲
پلدختر	۰	۰	۰	۰	۰
خرم‌آباد	۷	۰	۴	۱	۱
دلفان	۰	۰	۱	۰	۱
سلسله	۰	۰	۰	۰	۰
دورود	۳	۰	۱	۰	۱
کوه‌دشت	۱	۰	۱	۰	۰

فصل چهارم: اموراتصادی

کشاورزی

برای بررسی وضعیت کشاورزی در استان لرستان، باید قابلیت‌های فصل منابع آب را در این استان ذکر کرد. این قابلیت‌ها عبارت‌اند از:

۱- بر اساس اندازه‌گیری‌های به عمل آمده، میانگین بارندگی استان ۵۴۷/۵ میلی متر است و سالانه ۱۵/۳۳ میلیارد متر مکعب آب از نزولات جوی به پهنه استان وارد می‌شود و از آنجا که اکثر اراضی کشاورزی دیمی است، مهار آب‌ها به منظور آبیاری و اجرای پروژه‌های آب و خاک و به ویژه پروژه‌های آبیاری تحت فشار، الزامی و اجتناب‌ناپذیر است.

۲- ریزش باران در ارتفاعات به صورت برف که علاوه بر تغذیه سفره‌های آب زیرزمینی، باعث پر آب شدن رودخانه‌ها و چشمه‌های زیر دست می‌شود.

۳- وجود منابع غنی آب‌های سطحی و زیرزمینی تا جایی که بر اساس مطالعات انجام شده توسط شرکت سهامی آب منطقه‌ای غرب، حجم کلی آب‌های سطحی که سالانه، بدون استفاده، از استان خارج می‌شود به رقم ۶۳۰۷/۵۶۸ میلیون متر مکعب می‌رسد.

۴- وجود دشت‌های حاصل خیز قابل توسعه و بهبود، به مساحت حدود ۳۱۵۲۵۰ هکتار در استان.

۵- وجود نقاط مناسب (از نظر فنی) به منظور احداث تأسیسات مهار آب‌های سطحی اعم از سدهای مخزنی و انحرافی و نیز نقاط مناسب برای اجرای پروژه‌های تحت فشار.

چنانچه بر اساس سرشماری عمومی کشاورزی سال ۱۳۶۷، میزان اراضی آبی استان را ۲۲۵۷۶۰ هکتار

بدانیم، با تأمین آب آبیاری می‌توان این رقم را به $300/000$ هکتار افزایش داد و اگر در شرایط متوسط از نظر تأمین نهاده‌ها و مدیریت و مکانیزاسیون، از هر هکتار زمین آبی فقط ۴ تن گندم (محصول فرض شده) برداشت شود، مطمئناً طی برنامه‌های آبی می‌توان $1/200/000$ تن محصول برداشت کرد که معادل بیش از $\frac{1}{10}$ مصرف سالانه کنونی کشور است.

تنگناهای فصل منابع آب در این استان به قرار زیر است:

۱- کمبود اعتبارات: سهم استان لرستان در سال‌های ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲ از اعتبارات آب زراعی کشور به ترتیب $3/33$ ، $2/92$ ، $2/94$ و $3/08$ درصد بوده است. با تأکید بر این نکته که عمده اعتبارات فصل منابع آب (در برخی از سال‌ها متجاوز از ۹۰ درصد کل اعتبارات فصل) در قالب اعتبارات ملی است، بررسی درصد سهم استان از اعتبارات ملی آب زراعی کشور نشان می‌دهد که از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۲، به رغم افزایش این اعتبارات در سطح کشور، سهم استان نه تنها افزایش نیافته است، بلکه تا نزدیک به $0/5$ درصد از کل اعتبارات نیز تقلیل یافته است.

در سال ۱۳۷۳ نیز وضع به همین منوال بود تا جایی که سهم اعتبارات استان از فصل منابع آب در سطح کشور از $2/51$ درصد (بر اساس ارقام عملکرد استان و کشور) تجاوز نکرده است، با این وجود، پیرو اقدامات مثبتی که از طرف دفتر برنامه‌ریزی منطقه‌ای مبنی بر تعیین شاخص‌های توزیع اعتبارات و ضابطه‌مند شدن توزیع اعتبارات انجام گرفت، برای اولین بار در سال ۱۳۷۴، اعتبارات استانی بر اساس شاخص‌های مرتبط با هر فصل توزیع به $3/90$ درصد افزایش یافت. بر اساس ارقام مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵، این سهم به $4/07$ درصد افزایش خواهد یافت.

همان‌گونه که اشاره شد، عمده‌ترین اعتبارات فصل منابع آب به صورت اعتبارات ملی توزیع می‌شود. بنابراین، با توجه به این که شاخص‌های تعیین شده در برنامه‌ریزی منطقه‌ای فقط شامل اعتبارات استان است و اعتبارات ملی را در بر نمی‌گیرد، سهم استان از اعتبارات ملی این فصل در سال ۱۳۷۴ به $0/79$ درصد تقلیل یافته است و بر اساس ارقام مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵ این سهم به $0/82$ درصد خواهد رسید و اگر مجموع اعتبارات استانی و ملی این فصل را در سال‌های ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ در مقیاس کشوری بررسی کنیم، مشاهده می‌شود که کل سهم استان اعم از اعتبارات ملی و استانی این فصل به ترتیب به $1/12$ و $1/05$ درصد می‌رسد که حتی در سال ۱۳۷۵ نسبت به سال ۱۳۷۴ کاهش نشان می‌دهد.

۲- زهدار بودن بخشی از اراضی استان: بر اساس جمع‌بندی مطالعات خاکشناسی انجام یافته، حدود $30/000$ هکتار از اراضی استان زهدار است و در صورتی که نسبت به حل این مشکل اقدام اساسی به عمل نیاید، در سال‌های آتی گسترش نیز خواهد یافت و به اراضی باتلاقی تبدیل می‌شود و به طور کامل از حیز انتفاع خارج خواهد شد.

۳- کمبود تأسیسات مهار آب: به رغم وجود منابع غنی آب در استان، به دلیل نبود تأسیسات کافی مهار آب، حتی در اراضی واقع در دشت‌های استان فقط حدود $\frac{2}{3}$ اراضی آب و $\frac{1}{3}$ آنها دیمی هستند و این در حالی است که زمینه آبی شدن تمام دشت‌های استان (به جز مسئله اعتبار) به طور کامل فراهم است.

۴- اتلاف وسیع آب در جریان انتقال به مزارع: آب‌های استحصال شده از منابع سطحی در مسیر جریان انتقال به مزارع به علت خرابی و نامناسب بودن کانال‌های سنتی، طولانی بودن مسیر انتقال، تبخیر و نفوذ زیرزمینی و ... دچار اتلاف شدید می‌شوند و از طرفی، آبیاری زمین‌های زراعی استان به روش سنتی و غرقابی که

بدترین نوع آبیاری محسوب می شود. انجام می گیرد.

۴- بلا تکلیف ماندن تعدادی از پروژه های نیمه تمام: با توجه به این که در دو سال اخیر، وزارت نیرو با توجه به مفاد تبصره ۷۶ قانون بودجه از اجرای بعضی از پروژه های شبکه های آبیاری و زهکشی در استان ممانعت و تأکید کرده است که بهره برداران باید با استفاده از تسهیلات این تبصره، آنها را اجرا کنند و از طرفی، شرایط فرهنگی استان و نیز تعدد بهره بردارانی که از این پروژه بهره برداری می کنند باعث شده است که تعدادی از پروژه ها از جمله «بند انحرافی کهمان» در شهر الشتر و نیز «بند انحرافی دره دایی» در شهرستان الیگودرز به رغم صرف میلیارد ها ریال هزینه، بدون استفاده باقی بماند.

قابلیت های فصل کشاورزی در استان

قرار داشتن استان در عرض های ۳۰ تا ۳۵ درجه و برخورداری از ساعات آفتابی مناسب، زمینه خوبی برای رشد گونه های مختلف گیاهی با تراکم مناسب در این منطقه فراهم کرده است.

جدول ۱۱- سطح زیر کشت زراعت های مختلف سالیانه در شهرستان های استان (۱۳۷۳) (هکتار)

شهرستان	گندم	جو	برنج (شلتوک)	سایر غلات	حبوبات	سبزیجات	محصولات جالیزی	نباتات صنعتی	علوفه
کل استان	۳۵۹۵۶۶	۱۴۸۳۴۸	۱۷۴۵	۳۳۸۱	۱۴۵۸۴۱	۹۳۸۸	۱۸۳۰۳	۹۷۱۶	۷۳۰۵۱
ازنا
الیگودرز	۸۱۸۵۵	۱۴۹۳	۱۰۰	.	۱۳۷۴۴	۱۲۹۰	.	۲۳۷۰	۱۵۳۵۴
بروجرد	۱۹۹۷۳	۱۱۲۴۱	۴	.	۴۲۴۰	۷۴۵	۶۱۷	۱۴۶۶	۹۳۷۷
پلدختر
خرم آباد	۹۳۴۱۳	۳۵۲۶۱	۱۳۷۸	۸۳	۵۲۹۰۱	۳۸۹۴	۲۹۰۹	۳۲۰۲	۳۱۳۲۲
دلفان	۷۶۲۷۳	۹۳۴۰	.	۸۰	۴۴۸۱۱	۲۲۲۷	.	۱۸۵	۷۰۹۹
دورود	۲۶۴۴۹	۶۶۰۱	۶۳	۱۹۳	۷۸۲۶	۹۶	۹۱۰	۲۴۹۳	۶۰۹۳
سنسله
کوه دشت	۶۱۶۰۳	۸۴۴۱۲	۲۰۰	۳۰۲۵	۲۲۳۱۹	۱۱۳۶	۱۳۸۶۷	.	۳۷۹۶

برخی از ویژگی های بخش کشاورزی استان به قرار زیر است:

۱- تنوع آب و هوایی در استان به گونه ای است که امکان کشت انواع نباتات از جمله محصولات استراتژیک کشاورزی را با خوبی دارد و در این میان می توان علاوه بر غلات (گندم، جو، ذرت و برنج)، نباتات علوفه ای (یونجه، شبدر و اسپرس) و ... به محصول باارزشی چون زیتون نیز اشاره کرد.

۲- بر اساس نتایج سرشماری عمومی کشاورزی سال ۱۳۶۷، از مجموع مساحت استان، حدود ۸۴۸۶۶۰ هکتار را اراضی کشاورزی تشکیل می دهند. به عبارت دیگر، حدود ۳۰ درصد از کل مساحت استان به زمین های کشاورزی اختصاص دارد.

۳- لرستان از نظر میزان اراضی کشاورزی در بین استان های کشور در رده نهم قرار دارد و از مجموع ۸۴۸/۶۶۰ هکتار اراضی کشاورزی، ۸۳۳۲۶۰ هکتار به اراضی زراعی و مابقی به باغ و قلمستان

اختصاص دارد. همچنین از مجموع ۸۳۳۲۶۰ هکتار اراضی زراعی، ۶۰۷۵۰۰ هکتار (۷۲/۹ درصد) زیر کشت دیم و ۲۲۵۷۶۰ هکتار (۲۷/۱ درصد) زیر کشت آبی است.

۴- از مجموع وسعت استان، حدود ۳۱۵۲۵ هکتار (۱۱ درصد) و حدود ۳۷ درصد اراضی کشاورزی در دشت‌ها واقع شده است که از نظر کشاورزی پتانسیل بالایی دارد.

۵- در نقاطی از استان به دلیل شرایط مساعد آب و خاک برای کشت محصولات مختلف، میزان تولید محصولات زراعی چشمگیر است و از آن جمله می‌توان به تولید بیش از هفت تن گندم و جو، بیش از ده تن ذرت و نزدیک به ده تن شلتوک در هر هکتار اشاره کرد.

۶- استان لرستان با تولید سالیانه حدود ۱/۳۵۰/۰۰۰ تن محصولات مختلف زراعی، یکی از استان‌های مهم کشور در این زمینه به شمار می‌رود و با توجه به مطالعات انجام شده، می‌توان این رقم را تا ۲/۴۰۰/۰۰۰ تن افزایش داد.

جدول ۱۲- تولید زراعت‌های سالیانه در شهرستان‌های استان (۱۳۷۳) (تن)

شهرستان	گندم	جو	برنج (شلتوک)	حبوبات	سایر غلات	سبزیجات	محصولات جالیزی	نباتات صنعتی	علوفه
کل استان	۵۷۵۹۹۰	۲۱۷۳۸۵	۱۱۰۴۸	۱۶۹۱۲	۹۷۰۱۴	۱۲۶۲۳۹	۱۶۶۹۷۰	۸۱۱۱۸	۲۷۹۵۱۰
ازنا
الیگودرز	۱۵۱۴۴۱	۴۴۱۹	۳۲۰	.	۱۳۱۹۴	۲۲۷۰۰	.	۱۴۰۳	۷۱۸۱۱
بروجرد	۳۷۲۰۱	۱۸۸۱۶	۱۰	.	۴۵۱۸	۱۱۲۴۸	۵۷۴۵	۱۹۴۰۵	۲۸۷۷۶
پلدختر
خرم‌آباد	۱۴۴۷۸۹	۶۰۵۵۶	۹۵۶۸	۴۱۶	۳۳۲۰۲	۶۵۸۰۵	۲۹۶۹۸	۱۰۹۶۵	۹۳۹۷۴
دلفان	۱۰۶۶۹۳	۱۰۱۵۶	.	۱۲۰	۲۸۶۰۸	۳۵۵۷	.	۹۳	۱۷۳۸۵
دورود	۵۰۵۵۰	۱۳۰۸۹	۳۵۰	۳۳۸	۸۷۰۰	۳۳۳۸	۹۲۲۱	۴۹۲۵۲	۵۰۴۳۷
سلسله
کوه‌دشت	۸۵۳۱۶	۱۱۰۳۴۹	۸۰۰	۱۶۰۳۸	۸۷۹۲	۱۹۵۹۱	۱۲۲۳۰۶	.	۱۷۱۲۷

۷- وسعت منابع طبیعی استان ۱/۹۸۴/۳۵۰ هکتار است که ۸۸۵۰۰ هکتار آن مشجر و بقیه مراتع غیر مشجرند. در حالی که سرانه جنگل در جهان حدود یک هکتار است، این سرانه در سطح کشور ۰/۲۵ درصد هکتار و در استان لرستان حدود ۰/۵۱ هکتار است. از سوی دیگر، در سطح استان زمینه بسیار مساعدی برای توسعه برنامه‌های جنگلکاری، مرتعکاری و آبخیزداری به منظور حفظ منابع آب و خاک و جلوگیری از فرسایش آن وجود دارد.

جدول ۱۳- مساحت جنگلکاری، نهاستان و طرح های جنگلداری استان طی سال های (۷۳-۱۳۶۹) (مترمکعب)

سال	مساحت جنگلکاری ها (هکتار)		مساحت نهالستان های احداث شده (هکتار)	طرح جنگلکاری (دانه زرد و شاخه زرد)	
	دولتی	مشارکت مردمی		تعداد	مساحت (هکتار)
۱۳۶۹	۰	۴۰۰	۰	۰	۰
۱۳۷۰	۷۰۵	۶۰۷	۰	۳۴۲۷	۱
۱۳۷۱	۱۰۲	۲۳۳۸	۰	۵۰۰۰	۱
۱۳۷۲	۲۶۵۵	۱۵۰۰	۰	۳۴۴۸	۱
۱۳۷۳	۲۷۴۵	۱۴۴۱	۰	۵۰۰۰	۱

جدول ۱۴- مساحت و ظرفیت و تعداد پروانه های صادره برای چرادر استان طی سال های

۱۳۶۹-۷۳

سال	مساحت مراتع بازدید شده (هکتار)	ظرفیت چرادر حسب واحد دامی	تعداد پروانه های چرادی صادر شده
۱۳۶۹	۱۱۴۲۱۵	۲۶۶۵۳۷	۱۶۳۹
۱۳۷۰	۱۵۷۶۸۲	۲۱۱۱۱۲	۱۰۱۰
۱۳۷۱	۱۲۴۲۳۶	۱۴۶۳۰۶	۱۴۹۰
۱۳۷۲	۱۰۰۰۰	۱۱۵۰۰۰	۵۹۸
۱۳۷۳	۱۰۰۰	۱۰۳۵۰۰	۷۲۲

۸- مراتع استان با توجه به بافت خاک و تنوع اقلیمی، قابلیت بالقوه ای بیش از سه برابر ظرفیت تولید فعلی دارند و با توجه به شرایط آب و هوایی استان، امکان استقرار پوشش گیاهی مثمر و متنوع از قبیل موو انجیر به صورت دیم در بخش قابل توجهی از آن وجود دارد.

۹- استان لرستان با ۵/۵ میلیون واحد، دامی حدود ۴/۹ درصد از جمعیت دامی کشور را در مناطق مختلف خود جای داده است. همچنین با تولید سالیانه ۳۹ هزار تن گوشت قرمز، ۱۳ هزار تن گوشت مرغ، ۲۰۲ هزار تن شیر و لبنیات، ۲ هزار تن تخم مرغ و ۳۴۰ تن ماهی، سهم قابل توجهی از تولیدات این بخش را به خود اختصاص داده است.

پرورش گوسفند و بز به صورت سنتی روستایی و عشایری با ۲/۳۰۸/۰۰۰ رأس گوسفند و ۱/۳۸۱/۰۰۰ رأس بز، یکی از شکل های غالب دامپروری در استان است. این بخش، ۶۴ درصد از تولید گوشت قرمز و ۲۱ درصد از تولید شیر و لبنیات استان را به خود اختصاص داده است. همچنین تعداد ۲۷۰/۰۰۰ رأس گاو بومی، ۲۴۹۰۰۰ رأس گاو اصیل، ۷۲/۲۰۰ رأس گاو دورگ و حدود ۱۰۰۰ رأس گاو میش وجود دارد که ۷۹ درصد از تولید شیر و ۳۱ درصد از تولید گوشت قرمز استان را به خود اختصاص داده است.

۱۰- طیور بومی در انواع مرغ، غاز، اردک و بوقلمون در استان، حدود ۱/۲۰۰/۰۰۰ قطعه است. پرورش طیور صنعتی در چهار دوره از سال با ظرفیت ۱۳ میلیون قطعه انجام می شود که هم اکنون حدود ۷۰ درصد از این ظرفیت در حال بهره برداری و ۳۰ درصد آن در حال ساخت است.

۱۱- استان لرستان به دلیل کوهستانی بودن منطقه، برخورداری از مراتع سرسبز و غنی و وجود انواع گونه‌های گیاهی خودرو و شهدزا، یکی از مناطق مهم پرورش زنبور عسل کشور محسوب می‌شود. عسل تولیدی این منطقه یکی از معطرترین و مرغوب‌ترین عسل‌های کشور است. بر اساس آمار سال ۱۳۷۲، تعداد ۹۴/۴۲۶ کلنی زنبور عسل و مدرن و ۱۷۰۳ کلنی زنبور عسل بومی با ظرفیت تولید ۷۳۲ تن عسل در استان وجود داشته است.

۱۲- شرایط اقلیمی و آب و هوایی استان علاوه بر برخورداری از شرایط مساعد برای پرورش انواع دام و طیور و زنبور عسل، زمینه مساعدی برای تولید و پرورش آبزیان، از جمله ماهیان سردآبی و گرم آبی با بهره دهی مناسب فراهم کرده است. میزان استحصال ماهی از آب‌های استان به صورت طبیعی و مصنوعی حدود ۳۴۰ تن (۲۲۰ تن به صورت طبیعی و ۱۲۰ تن به صورت مصنوعی) در سال است. هم اکنون در استان حدود هفت مزرعه فعال پرورش ماهی با ظرفیت ۱۴۳ تن در سال وجود دارد و اکثر گونه‌های ماهیان بومی را خانواده کپور، ماهی‌هایی نظیر ماهی سیاه رودخانه‌ای، ماهی زرد و ... تشکیل می‌دهند. با توجه به این که استان لرستان یکی از پرآب‌ترین استان‌های کشور محسوب می‌شود، از نظر پرورش ماهی - به ویژه ماهیان سردآبی - استعداد خوبی دارد. بر اساس برآورد کارشناسی انجام شده، در استان توان تولید ۴۰۰۰ تن ماهی سرد و آبی و ۶۰۰۰ تن ماهی گرم آبی به راحتی با روش‌های ساده، امکان پذیر است.

صنعت

در سال ۱۳۷۲، تعداد ۷۷۵ واحد تولیدی سرمایه‌ای به میزان ۱۹۶۸۹۶ میلیارد ریال و اشتغال ۱۸۱۳۵ نفر فعالیت داشته‌اند. بررسی‌های اجمالی نشان می‌دهد که میزان تبدیل مجوزهای صنعتی به اجرایی در استان، به خصوص در مورد صنایع کوچک و متوسط رشد چشمگیری داشته است، به طوری که تاکنون حدود ۵۸/۷ درصد از مجوزهای صنعتی صادره اجرا شده است. در زمینه فعالیت‌های زیربنایی صنعتی نیز تعداد چهار شهرک صنعتی با پیشرفت فیزیکی بیش از ۸۰ درصد در استان در حال احداث است و باید تا پایان برنامه پنج‌ساله دوم - با توجه به نیاز منطقه - شش شهرک صنعتی دیگر برای استقرار واحدهای جدید و ایجاد اشتغال برای ۴۰۰۰ نفر احداث شود.

جدول ۱۵- مجوزهای صادرشده تحت پوشش اداره کل صنایع استان به تفکیک نوع صنعت (۱۳۷۳)

مشخصات نوع صنعت	جمع کل			موافقت اصولی			پروانه تأسیس			پروانه بهره برداری	
	تعداد (فقره)	سرمایه گذاری (میلیون ریال)	اشتغال (نفر)	تعداد (فقره)	سرمایه گذاری (میلیون ریال)	اشتغال (نفر)	تعداد (فقره)	سرمایه گذاری (میلیون ریال)	اشتغال (نفر)	تعداد (فقره)	سرمایه گذاری (میلیون ریال)
جمع کل	۲۸۲	۱۹۷۴۵۰	۶۳۲۰	۱۵۵	۹۵۸۵۸	۳۹۳۲	۰	۰	۰	۱۲۷	۱۰۱۵۹۲
غذایی و دارویی	۶۱	۸۳۳۶۰	۱۷۲۹	۴۸	۴۰۴۸۱	۱۱۹۲	۰	۰	۰	۱۳	۴۲۸۷۹
نساجی و چرم	۲۲	۸۷۰۲	۵۰۹	۱۶	۷۲۰۰	۳۷۳	۰	۰	۰	۶	۱۵۰۲
سنگلری	۲۰	۶۲۲۷	۲۹۹	۱۷	۵۴۸۸	۲۸۲	۰	۰	۰	۳	۷۳۹
شیمیایی	۴۷	۳۱۱۰۲	۱۳۹۵	۳۶	۲۵۶۹۸	۱۲۹۴	۰	۰	۰	۱۱	۵۴۰۴
کانی غیر فلزی	۱۱۰	۳۸۳۲۷	۱۶۳۲	۲۰	۱۰۶۶۴	۳۹۵	۰	۰	۰	۹۰	۲۷۶۶۳
فلزی و برق والکترونیک	۲۲	۲۹۷۳۲	۷۵۶	۱۸	۶۳۲۷	۳۹۶	۰	۰	۰	۴	۲۳۴۰۵

جدول ۱۶- مجوزهای صادر شده مربوط به صنایع سنگین تحت پوشش اداره کل صنایع استان (۱۳۷۳)

نوع فعالیت نوع مجوز	جمع کل			ماشین سازی و ساخت قطعات			ریخته گری نورد و تغییر شکل فلزات		
	تعداد (فقره)	سرمایه (میلیون ریال)	اشتغال (نفر)	تعداد (فقره)	سرمایه (میلیون ریال)	اشتغال (نفر)	تعداد (فقره)	سرمایه (میلیون ریال)	اشتغال (نفر)
جمع کل	۷	۳۰۶۳	۸۲	۷	۳۰۶۳	۸۲	۰	۰	۰
موافقت اصولی	۷	۳۰۶۳	۸۲	۷	۳۰۶۳	۸۲	۰	۰	۰
موافقت قطعی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پروانه تأمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پروانه بهره برداری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

جدول ۱۷- پراکندگی واحدهای صنعتی در استان

متوسط رشد واحدهای تولیدی طی دوره	درصد واحدهای صنعتی فعال به کل کشور			تعداد واحدهای صنعتی فعال در سال		
	سه ماهه اول	۱۳۶۷	۱۳۶۱	سه ماهه اول	۱۳۶۷	۱۳۶۱
۲۱/۹	۱۳۷۵	۱/۶	۰/۸	۱۳۷۵	۳۵۵	۶۰
	۲/۲			۸۲۳		

جدول ۱۸- وضعیت اشتغال واحدهای صنعتی فعال کشور

متوسط رشد اشتغال صنعتی طی دوره	درصد اشتغال واحدهای فعال به کل کشور			اشتغال واحدهای صنعتی فعال در سال (نفر)		
	سه ماهه اول	۱۳۶۷	۱۳۶۱	سه ماهه اول	۱۳۶۷	۱۳۶۱
۱۰/۵	۲/۲	۱/۶	۱/۵	۱۸۲۱۴	۷۸۲۲	۴۸۲۶

معادن

استان لرستان از جمله مناطقی است که از وجود ذخایر عظیمی از سنگ‌های تزئینی و ساختمانی و ذخایر سنگ «سیلیس»، «فلدسپات»، «سنگ آهک»، «تالک»، سنگ گچ و سنگ نمک با کیفیت مناسب برخوردار است و عملیات استخراج و بهره‌برداری از آنها در دست انجام است. همچنین اندیس‌هایی نظیر سرب، روی، مس و گرانیت شناسایی شده و عملیات اکتشاف مقدماتی بر روی برخی از آنها در دست اقدام است. در سال ۱۳۷۲، تعداد ۵۷ معدن فعال با تولید سالیانه ۲/۲۸۴/۰۰۰ تن در استان وجود داشته است که بیشترین فعالیت آنها مربوط به استخراج سنگ‌های تزئینی و ساختمانی بوده است.

جدول ۱۹- آمار معادن در حال بهره‌برداری استان (۱۳۷۳)

نوع معدن	مقدار کل استخراج	ماده معدنی پس از باطله‌برداری		مزد و حقوق بگیران
		مقدار	ارزش (هزارریال)	
سنگ چینی	۶۲۲۸۷۷	۶۲۲۸۷۷	۲۴۹۱۵۰۰۰	۱۴۱۲
سنگ مرمریت	۲۴۰۳۹۷	۲۴۰۳۹۷	۷۲۱۱۹۱۰	۴۸۰
سنگ آهک	۷۸۱۵۱۵	۷۸۱۵۱۵	۲۳۴۴۵۴۵	۶۰
سنگ آهک لاشه و مالون	۱۲۰۰۰	۱۲۰۰۰	۳۶۰۰۰	۴۴
سنگ آهک لاشه موزاییکی	۳۷۹۵۰۰	۳۷۹۵۰۰	۵۶۹۲۵۰۰	۴۵
گچ	۱۱۹۷۳۶	۱۱۹۷۳۶	۳۵۹۲۰۸	۳۴
سنگ سیلیس	۱۲۲۶۵۸	۱۲۲۶۵۸	۹۰۰۰۰	۷۶
سنگ فلدسپات	۳۰۰۰	۳۰۰۰	۶۱۳۲۹۰۰	۱۴
سنگ تالک	۲۶۸۵۶	۲۶۸۵۶	۹۳۹۹۶۰	۴۴
سنگ نمک	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۵۰۰۰	۳۰

قابلیت‌های توسعه بخش صنعت و معدن

برخی از قابلیت‌های این دو بخش در استان لرستان را می‌توان به ترتیب زیر برشمرد:

۱- وجود منابع غنی نفت و گاز در گستره جنوبی استان؛

۲- برخورداری از دو رشته خط انتقال برق سد دز؛

- ۳- برخورداری از پتانسیل بالای معدنی به خصوص سنگ‌های تزئینی و ساختمانی با قابلیت صادراتی؛
- ۴- استقرار استان در کنار قطب‌های صنعتی کشور نظیر اصفهان، مرکزی و خوزستان؛
- ۵- وجود واحدهای صنعتی موجود در استان به صورت محرک‌های توسعه صنعتی؛
- ۶- وجود منابع کشاورزی به نسبت مطلوب به منظور احداث صنایع تبدیلی؛
- ۷- وجود اقالیم متنوع آب و هوایی و آب فراوان در استان؛
- ۸- وجود نیروهای ماهر، نیمه ماهر و ساده جویای کار در استان.

فصل پنجم: امور زیربنایی

راه‌ها

راه زمینی: استان لرستان ۱۴۵۸ کیلومتر راه (۶۹۳ کیلومتر راه اصلی و ۷۶۵ کیلومتر راه فرعی) دارد. شاخص تراکم راه در هر ۱۰۰ کیلومتر مربع، ۴/۹۳ است. این راه‌ها در شرایط فعلی نیاز به انجام عملیات بهسازی از قبیل اصلاح پیچ‌های تند، رفع نقاط حادثه‌خیز، تعریض قسمت‌هایی از مسیر، ایجاد باند سبقت در گردنه‌ها و روکش سراسری آسفالت دارد. ترافیک بالای محورهای اصلی استان نظیر محور بروجرد - خرم‌آباد - اندیمشک و اصفهان - درود به سمت خرم‌آباد و بروجرد، همه ساله نیازمند حجم بالایی از اعتبارات راهداری است. از قابلیت‌های مهم این بخش، قرار گرفتن استان بر روی محورهای مهم خلیج فارس به غرب، مرکز و شمال کشور است.

در استان، ۲۵۵۷۹ کیلومتر راه روستایی وجود دارد که حدود ۹۸۸/۵ کیلومتر آن راه دسترسی بدون مشخصات است. شاخص تراکم راه‌های روستایی استان با احتساب راه‌های دسترسی (راه فاقد هرگونه مشخصات فنی)، ۱۶ درصد و بدون احتساب راه‌های دسترسی، ۱۲/۵ درصد است. این شاخص با توجه به حجم راه‌های آسفالت‌شده استان (۱۷۰ کیلومتر) حدود ۰/۵ درصد است.

جدول ۲۰- طول راه‌های موجود حوزه استحقاقی اداره‌های راه شهرستان‌های استان در پایان سال ۱۳۷۳ (کیلومتر)

شهرستان	جمع	آزادراه‌ها	آسفالت‌شده		شنی	راه‌های روستایی	سایر راه‌ها
			اصلی	فرعی			
کل استان	۱۴۸۵	۰	۶۹۳	۴۸۵	۲۸۰	۰	۰
ازنا	۱۳۵	۰	۴۰	۸۰	۱۵	۰	۰
الیگودرز	۲۵۳	۰	۶۵	۸۱	۱۰۷	۰	۰
بروجرد	۱۳۶	۰	۹۰	۸	۳۸	۰	۰
پلدختر	۱۵۳	۰	۱۲۹	۲۴	۰	۰	۰
خرم‌آباد	۳۲۹	۰	۱۶۵	۱۴۸	۱۶	۰	۰
دلفان	۱۰۱	۰	۲۷	۶	۶۸	۰	۰
دورود	۱۰۱	۰	۶۵	۳۶	۰	۰	۰
سلسله	۹۲	۰	۳۸	۲۸	۲۶	۰	۰
کوه‌دشت	۱۵۸	۰	۷۴	۷۴	۱۰	۰	۰

راه آهن: چهارمین قسمت از راه آهن سراسری کشور، ناحیه راه آهن لرستان است که از ایستگاه دورود آغاز و پس از شهر ازنا، بخش سپید دشت، چم سنگر، تنگ ۷، تنگ ۵ و ... به اندیمشک (مرکز ناحیه) ختم می شود. طول خطوط اصلی این شبکه در استان ۲۱۴ کیلومتر است که علاوه بر ارائه خدماتی نظیر حمل مسافر و بار، هنگام کوچ بهاره و پاییزه نقش بسیار مؤثری در حمل احشام دامداران منطقه دارد. تعداد تونل های این ناحیه، ۱۱۷ کیلومتر و طول آنها ۵۸۴۳۹ متر است. طویل ترین تونل ها، تونل شاهی به طول ۲۵۶۶ متر است که ایستگاه تله زنگ را به ایستگاه تنگ ۵ وصل می کند. اجرای طرح تقویت خطوط قطارهای باری سنگین تا ۱۲۰۰۰ تن در مسیر دورود - اندیمشک در شش نقطه گام مؤثری در تسریع توسعه استان و کشور است.

جدول ۲۱ - طول انواع خطوط و تعداد ایستگاه های

راه آهن استان (۱۳۷۳) (کیلومتر)

طول	خطوط
۴۰۳	جمع خطوط در طول ناحیه لرستان
۲۱۴	اصلی
۹۵	فرعی
۹۴	مانوری
۱۵	تعداد ایستگاه

جدول ۲۲ - تعداد مسافران خارج شده از ایستگاه های راه آهن استان در سال ۱۳۷۳ (نفر)

سال	جمع	درجه یک		درجه دو		درجه سه	توربوتون
		سریع السیر	عادی	سریع السیر	عادی		
۱۳۷۳	۴۲۴۸۹۵	۴۸۹۶	۰	۱۰۵۳۲۹	۱۴۳۴۸۷	۱۷۱۲۷۰	۰

فرودگاه: خدمات پروازی در استان از فرودگاه خرم آباد انجام می گیرد که در حال حاضر به دلیل پایین بودن کیفیت و مشخصات باند، تنها قابلیت پذیرش هواپیماهای ناوگان آسمان را دارد. با اجرای طرح توسعه باند موجود که در آینده نزدیک بهره برداری می شود، پذیرش هواپیماهای «توبولف» و ناوگان هما در این فرودگاه امکان پذیر خواهد شد. در حال حاضر، این فرودگاه امکانات پروازی برای هشت پرواز با جابجایی ۱۰۰۰ مسافر در روز را دارد که البته به دلیل وجود برخی محدودیت ها، عملکرد آن پایین تر از رقم مذکور است.

جدول ۲۳ - ورود و خروج مسافر و بار توسط هواپیما در شهر خرم آباد (۱۳۷۳)

سال	تعداد پرواز	تعداد مسافر (نفر)		میزان بار (تن)	
		وارد شده	خارج شده	وارد شده	خارج شده
۱۳۷۳	۴۸۴	۱۲۰۷۰	۱۳۱۰۰	۱۱/۸۴	۱۳/۹۹۵

انرژی

برق

استان لرستان در سال ۱۳۷۲ از طریق خط دو مداره ۲۳۰ کیلو ولت از نیروگاه دز و اتصال آن به شبکه سراسری کشور با چهار پست اصلی ۶۳/۲۳۰ کیلو ولت با ظرفیت ۷۲۰ مگاوات آمپر و ۱۹ پست ۶۳/۲۰ کیلو ولت با ظرفیت ۶۶۲ مگاوات آمپر و یک واحد نیروگاه گازی با ظرفیت ۴۴ مگاوات با خطوط ۲۰ کیلو ولت و در نقاط شهری و روستایی و نصب ترانسفورماتورهای کاهنده ۴/۲۰ کیلو ولت از نیروگاه «شهید عباسپور» با پست ۶۳/۲۳۰/۴۰ کیلو ولت خرم آباد تغذیه می شود. وضعیت شبکه های برق شهری و روستایی استان در پایان سال ۱۳۷۳ به شرح زیر بوده است:

۱- طول خطوط ۲۰ کیلو ولت هوایی و زمینی: ۴۵۹۵/۷۴۴

۲- طول خطوط فشار ضعیف هوایی و زمینی: ۳۵۹۷/۸۲۹

۳- تعداد ترانسفورماتورهای ۲۰ کیلو ولت: ۳۵۷۵

پس از پیروزی انقلاب اسلامی به منظور محرومیت زدایی از مناطق محروم کشور و توسعه قطب های صنعتی و کشاورزی، برق رسانی به روستاها در دستور کار دولت جمهوری اسلامی قرار گرفت و تعداد ۱۴۳۶ روستا به شبکه سراسری برق پیوست.

جدول ۲۴- مشترکان برق و روستاهای دارای برق در شهرستان های استان (۱۳۷۳)

شهرستان	تعداد مشترکان برق (شهری و روستایی)	کل روستاها	روستاهای دارای برق	درصد روستاهای دارای برق
کل استان	۲۱۸۸۱۲	۳۵۲۴	۱۴۳۶	۴۰/۷
ازنا	۱۲۴۳۶	۱۱۲	۸۵	۷۵/۹
الیگودرز	۲۰۲۲۳	۴۶۵	۱۲۱	۲۶/۰
بروجرد	۵۷۷۷۹	۲۳۱	۱۱۸	۵۱/۱
پلدختر	۹۰۸۴	۳۵۳	۸۳	۲۳/۵
خرم آباد	۶۰۳۳۱	۹۸۵	۴۴۷	۴۵/۴
دلفان	۱۱۲۵۰	۵۳۱	۱۴۱	۲۶/۶
دورود	۱۹۴۸۷	۱۸۲	۱۰۹	۵۹/۹
سلسله	۷۹۷۱	۲۹۷	۱۵۵	۵۲/۲
کوهدشت	۲۰۲۵۱	۳۶۸	۱۷۷	۴۸/۱

از قابلیت های مهم این بخش در استان، تأمین برق از طریق خط دو مداره ۲۳۰ کیلو ولت از نیروگاه دز و اتصال آن به شبکه سراسری کشور با چهار پست اصلی ۶۳/۲۳۰ کیلو ولتی است بر اساس گزارش شرکت توزیع برق استان لرستان، در سال ۱۳۷۳ سرانه مصرف برق در این استان معادل ۵۶۹ کیلو وات ساعت بوده است.

آب

در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تأسیس شرکت آب و فاضلاب، فعالیت‌هایی برای گسترش شبکه‌های آب شهری و روستایی و انشعابات آب صورت گرفته است. با واگذاری ۶۲۸۶ انشعاب در سال ۱۳۷۳، تعداد انشعابات واگذار شده در استان به ۱۲۰۴۹۲ انشعاب رسیده است. همچنین در پایان این سال طول لوله‌گذاری ۷۸۹۹۰ متر، طول شبکه آب (KM) ۸۶۶/۳ و تعداد چاه‌های مورد بهره‌برداری ۵۸ حلقه بوده است.

جدول ۲۵ - فعالیت‌های انجام شده توسط شرکت آب و فاضلاب در سال ۱۳۷۳

شهرستان	تعداد انشعابات واگذار شده در سال ۱۳۷۳	تعداد انشعابات در پایان سال ۱۳۷۳	طول لوله‌گذاری (متر)	تعداد چاه‌های مورد بهره‌برداری موجود (حلقه)	طول شبکه آب (KM)	عملیات اجرایی تمام و بهره‌برداری از مخازن	
						حجم مخازن به بهره‌برداری رسیده توسط شرکت در سال ۱۳۷۳	درصد انجام شده
کل استان	۶۲۸۶	۱۲۰۴۹۲	۷۸۹۹۰	۵۸	۸۶۶/۳	۷۵۰۰	۱۰
ازنا	۱۹۵	۵۴۷۲	۲۸۶۰	۵	۲۰	.	.
اشتریان	۲۹	۱۰۹۰	۳۷۰۰	۶	۹/۳	.	.
الشتر	۲۲۵	۳۱۷۲	۶۴۰۰	۳	۳۴	.	.
الیگودرز	۴۴۵	۱۱۴۸۴	۱۹۱۰	۸	۱۲۲	.	.
بروجرد	۱۷۸۰	۳۵۱۶۶	۱۰۹۰۰	۱۶	۲۹۰	.	.
پلدختر	۱۶۴	۲۷۸۳	۵۸۶۰	۳	۴۴	.	.
خرم‌آباد	۱۶۷۲	۳۶۷۰۰	۲۱۱۸۰	۲	۱۵۱	.	.
دورود	۶۰۷	۱۱۹۴۳	۹۲۶۰	۰	۱۱۵	.	.
کوه‌دشت	۴۹۶	۹۰۸۹	۳۵۲۰	۸	۴۷	.	.
نورآباد	۶۷۳	۳۵۹۳	۱۳۴۰۰	۷	۳۴	۷۵۰۰	۱۰

نفت و گاز

شرکت نفت منطقه‌ای لرستان با برخورداری از تأسیسات نفتی در شهرستان‌های خرم‌آباد، بروجرد و ازنا از طریق شش باب جایگاه عرضه مواد نفتی شرکتی و یازده باب جایگاه اختصاصی و شش باب فروشندگی سکودار به همراه ۷۶۱ فروشندگی شهری و روستایی، امر سوخت رسانی در استان را به صورت شبانه‌روزی انجام می‌دهد. در سال ۱۳۷۳، مقدار ۱۱۹۶۷۸۰ متر مکعب فرآورده‌های نفتی (شامل ۱۴۷۰۵۷ متر مکعب بنزین، ۳۶۱۴۶۹ متر مکعب نفت سفید، ۴۳۶۳۷۰ متر مکعب نفت گاز، ۲۴۰۴۸۲ متر مکعب نفت کوره و ۱۱۴۰۲ متر مکعب روغن موتور) و مقدار ۳۶ هزار تن گاز مایع در سطح استان به مصرف رسیده است. از قابلیت‌های مهم این منطقه، موقعیت جغرافیایی استان و وجود تأسیسات و انبارهای نفت خرم‌آباد و ازنا

در مسیر خطوط لوله ارتباطی جنوب به مرکز کشور و از همه مهم تر، وجود چاه های نفت در گستره جنوبی استان است.

ارتباطات

مخابرات

در استان لرستان در سال ۱۳۷۳، تعداد ۳۵ مرکز تلفن شهری با ۷۴۷۳۲ خط تلفن منصوبه مشغول به کار بوده اند. ۹۴/۷۸ درصد از تلفن های شهری از نوع سیستم «ای - ام - دی» و ۵/۲۲ درصد از نوع سیستم «دیجیتال» است. در برنامه پنج ساله دوم، تلفن های منصوبه به میزان ۱۵۷۸۳۲ شماره و تعداد مراکز تلفن به ۸۷ مرکز خواهند رسید که از این تعداد، ۹۳/۱ درصد از نوع سیستم «دیجیتال» و ۶/۹ درصد از نوع سیستم «ای - ام - دی» خواهد بود و ضریب نفوذ تلفن در مناطق شهری و روستایی به ۱۲/۳۶ درصد خواهد رسید. بر اساس گزارش شرکت مخابرات استان لرستان، سرانه نفوذ تلفن در استان در سال ۱۳۷۳، معادل ۴/۶ درصد بوده است.

جدول ۲۶ - مراکز تلفن شهرستان های استان (۱۳۷۳)

نام مرکز	تعداد تلفن های منصوبه	تعداد تلفن های مشغول به کار		
		مسکونی	تجاری	دولتی
کل استان	۷۴۷۳۲	۵۵۵۱۲	۷۸۹۵	۳۳۴۶
ازنا	۳۰۰۰	۲۲۹۳	۲۵۸	۲۶۹
الیگودرز	۶۰۰۰	۳۸۵۳	۳۵۱	۳۸۰
بروجرد	۱۸۰۰۰	۱۳۷۸۱	۳۲۸۴	۶۰۷
پلدختر	۲۰۰۰	۱۵۲۹	۱۲۴	۱۴۳
خرم آباد	۲۳۶۰۰	۱۸۷۰۰	۲۴۵۳	۶۵۳
دورود	۷۰۰۰	۴۷۲۰	۷۵۲	۳۶۵
کوهدشت	۴۵۰۰	۳۱۷۷	۲۴۰	۲۳۰
سایر مراکز	۱۰۶۳۲	۷۴۵۹	۴۳۳	۶۹۹

اگر چه در سال های پس از پیروزی انقلاب اسلامی تلاش هایی برای برقراری ارتباط تلفنی در روستاهای استان صورت گرفته است، ولی هم اکنون از ۳۵۲۴ روستای استان، فقط ۳۱۷ روستا (۹ درصد) ارتباط تلفنی دارند و لازم است تلاش بیشتری در این زمینه صورت گیرد.

جدول ۲۷ - روستاهای دارای ارتباط تلفنی در شهرستان‌های استان (۱۳۷۳)

شهرستان	کل روستاها	روستاها دارای ارتباط تلفنی	درصد و روستاهای دارای ارتباط تلفنی
کل استان	۳۵۲۴	۳۱۷	۹/۰
ازنا	۱۱۲	۴۱	۳۶/۶
الیگودرز	۴۶۵	۳۵	۷/۵
بروجرد	۲۳۱	۵۶	۲۴/۲
پلدختر	۳۵۳	۱۶	۵/۴
خرم‌آباد	۹۸۵	۵۹	۶/۰
دلفان	۵۳۱	۳۳	۶/۲
دورود	۱۸۲	۳۵	۱۹/۲
سلسله	۲۹۷	۲۳	۶/۵
کوه‌دشت	۳۶۸	۱۹	۵/۲

پست

اداره کل پست استان لرستان تا پایان سال ۱۳۷۳ با ۵۸ واحد پستی شهری و روستایی، ۹۳ نمایندگی، ۴۱۵ صندوق پستی و ۱۶ ایستگاه نامه‌رسانی خدمات پستی را به عهده داشته است. تعداد مرسولات پستی صادره از استان تا پایان سال ۱۳۷۳ معادل ۲۷۳۲۹۵۲ مرسوله و تعداد مرسولات پستی وارده به استان ۱۸۶۵۶۵۲ مرسوله بوده است. یکی از قابلیت‌های پست، برخورداری از نقاط تمامی کافی در سطح استان به منظور قبول مرسولات پستی است.

مسکن

در سال ۱۳۷۰ تعداد مسکن موجود در استان ۱۱۱۵۷۹ واحد بود. کمبود مسکن در این سال با فرض تراکم ۱/۲۶، معادل ۱۴۶۹ واحد مسکونی و با فرض تراکم ۱/۸، معادل ۵۰۱۴ واحد مسکونی بود. در سال ۱۳۷۲ نسبت به سال ۱۳۷۰، تعداد ۱۱۸۰۷ خانوار به جمعیت خانوارهای استان اضافه شد که با فرض تراکم ۱/۲۶، ۱۰۸۲۸ واحد مسکونی و با فرض تراکم ۱/۱۸، ۱۵۱۳۹ واحد مسکونی، در استان کمبود وجود داشت. با توجه به روند رشد جمعیت شهری و تعداد خانوار، بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۷ نسبت به سال ۱۳۷۲، تعداد ۳۵۰۰۰ خانوار به جمعیت خانوارهای استان افزوده خواهد شد که با حفظ تراکم ۱/۲۶، ۴۷۷۷۹ واحد مسکونی و با تراکم ۱/۱۸، ۲۹۶۶۲ واحد مسکونی مورد نیاز است. مشاهده جداول شاخص‌های توسعه استان لرستان نشان می‌دهد که این استان با کمبود شدید مسکن مواجه است و با توجه به روند رشد جمعیت، این نیاز طی برنامه پنج‌ساله دوم افزایش خواهد یافت. با توجه به بررسی‌های انجام شده و روند رشد جمعیت و تراکم خانوار در واحدهای مسکونی طی سال‌های گذشته، در برنامه تراکم خانوار در برنامه پنج‌ساله دوم، شاخص ملی ۱/۱۸، شاخص استانی ۱/۲۶ و متوسط زیر بنا ۸۰ متر مربع تعیین شده است.

فصل ششم: عملکرد دولت در برنامه پنج ساله اول

پس از پایان جنگ تحمیلی و شروع دهه دوم انقلاب اسلامی. از یک سو زمینه‌های تحول اقتصادی و سیاسی در کشور افزایش یافت و از سوی دیگر، ضرورت بازسازی اقتصاد و ایجاد زمینه‌های بهبود وضع زندگی مردم نمایان‌تر شد. در این شرایط، جمهوری اسلامی در قالب برخورد مرحله‌ای با نیازهای کوتاه مدت و ضروریات آینده توسعه کشور، ایجاد تحول در وضع اقتصادی را در دستور کار خود قرار داد و ابزار برنامه‌ریزی میان مدت را به خدمت گرفت و اولین برنامه پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور برای سال‌های ۷۲-۱۳۶۸ را تنظیم کرد. کشورمان در طول برنامه اول توسعه، تحولات مثبت و منفی گوناگونی را تجربه کرد و برای ارزیابی عملکرد این برنامه در استان لرستان، نگاهی به عملکرد دولت در طول این برنامه در این استان ضروری است.

در بخش آموزش، تعداد سوادآموزان نهضت سوادآموزی با ۲۴۶۲۶ نفر افزایش، از ۳۲۸۱۱ نفر در سال ۱۳۶۸ به ۵۷۴۳۷ نفر در سال ۱۳۷۲ رسید. تعداد دانش آموزان دوره ابتدایی با ۵۳۷۷۸ نفر افزایش، از ۲۴۲۲۸۱ نفر در سال ۱۳۶۸ به ۲۹۶۰۵۹ نفر در سال ۱۳۷۲ رسید. تعداد دانش آموزان دوره راهنمایی با ۴۹۸۴۸ نفر افزایش، از ۸۲۳۴۹ نفر در سال ۱۳۶۸ به ۱۳۲۱۹۷ نفر در سال ۱۳۷۲ رسید. تعداد دانش آموزان دوره متوسطه نیز با ۲۷۹۵۹ نفر افزایش، از ۳۶۴۷۰ نفر در سال ۱۳۶۸ به ۶۴۴۲۹ نفر در سال ۱۳۷۲ رسید.

در بخش بهداشت و درمان، تعداد بیمارستان‌ها و زایشگاه‌ها (دولتی و خصوصی) با چهار واحد افزایش. از هشت واحد در سال ۱۳۶۸ به دوازده واحد در سال ۱۳۷۲ رسید. تعداد تخت‌های بیمارستانی (دولتی و خصوصی) با ۴۱۱ تخت افزایش، از ۷۳۴ تخت در سال ۱۳۶۸ به ۱۱۴۵ تخت در سال ۱۳۷۲ رسید. تعداد درمانگاه‌ها با چهارده واحد افزایش، از ۱۰۳ واحد در سال ۱۳۶۸ به ۱۱۷ واحد در سال ۱۳۷۲ رسید. داروخانه‌های مستقل نیز با هجده واحد افزایش، از ۵۲ واحد در سال ۱۳۶۸ به ۷۰ واحد در سال ۱۳۷۲ رسید. در بخش فرهنگ و هنر، تعداد کتابخانه‌های عمومی با دو باب افزایش، از ده باب در سال ۱۳۶۸ به دوازده باب در سال ۱۳۷۲ رسید. تعداد سینماها نیز با سه باب افزایش از دو باب در سال ۱۳۶۸ به پنج باب در سال ۱۳۷۲ رسید.

در بخش امور زیربنایی، تعداد دفاتر پستی شهری و روستایی با چهارده واحد افزایش، از ۳۱ واحد در سال ۱۳۶۸ به ۴۵ واحد در سال ۱۳۷۲ رسید.

جدول ۲۸- اعتبارات عمرانی (استانی) استان لرستان در برنامه پنج ساله اول (هزار ریال)

رتبه	درصد سهم استان	سهم استان	موضوع
۱۵	۳/۵۰	۷۳۰۶۷۴۹۱	امور اجتماعی
۱۱	۴/۰۳	۴۳۱۷۶۲۷۲	فصل آموزش و پرورش عمومی
۷	۴/۴۸	۲۲۰۴۵۲۷۰	برنامه آموزش ابتدایی
۱۰	۴/۱۲	۱۲۷۳۷۴۶۴	برنامه آموزش راهنمایی تحصیلی
۱۱	۳/۱۰	۸۳۹۳۵۳۸	برنامه آموزش متوسطه عمومی
۱۳	۳	۱۰۲۸۱۰۹۸	فصل بهداشت و درمان و تغذیه
۲۳	۱/۶۹	۵۷۸۶۵۹	برنامه خدمات بهداشتی
۱۸	۱/۹۳	۱۰۴۱۲۵۹	برنامه خدمات درمانی
۱۱	۳/۴۸	۲۸۶۴۹۴۴	برنامه خدمات بهداشتی و درمانی روستایی
۱	۴۳/۸۹	۴۱۴۸۷۴	برنامه بهبود تغذیه
۱۳	۳/۱۴	۵۳۸۱۳۶۲	برنامه بهداشت محیط
-	-	-	برنامه تحقیق و بررسی
۵	۴/۴۳	۱۷۰۲۱۸۵	فصل تأمین اجتماعی
۸	۴/۴۳	۹۳۴۴۴۷	برنامه توان بخشی
۹	۳/۸۲	۷۶۷۷۳۸	برنامه حمایت خانواده
-	-	-	برنامه کارآموزی و بازپروری اجتماعی
۱۶	۲/۶۱	۲۱۹۳۶۴۵	فصل تربیت بدنی و امور جوانان
۱۸	۲/۵۳	۱۷۷۳۶۴۵	برنامه تربیت بدنی
-	-	-	برنامه امور جوانان
۱۷	۳/۰۳	۴۲۰۰۰۰	برنامه ورزش در مدارس
۱۳	۲/۷۳	۶۲۵۴۷۱۶	فصل عمران شهرها
۱۵	۱/۵۶	۲۴۰۰۰۰	برنامه برنامه ریزی توسعه شهری
۱۱	۳/۱۲	۳۰۴۶۸۰۰	برنامه ایجاد و توسعه تأسیسات آب آشامیدنی شهرها
۸	۴/۹۹	۱۱۷۵۴۳۵	برنامه ایجاد تأسیسات حفاظتی شهرها
۱۱	۲/۷۲	۱۴۲۱۴۸۱	برنامه بهبود عبور و مرور شهرها
۱۰	۱/۱۱	۳۵۶۰۰۰	برنامه ایجاد تأسیسات و تسهیلات شهری
۲۰	۰/۱۹	۱۵۰۰۰	برنامه بهبود محیط شهری
۲۴	۱/۸۸	۱۸۱۷۱۶۳	فصل عمران و نوسازی روستاها
۲۴	۱/۸۸	۱۸۱۷۱۶۳	برنامه بهسازی و نوسازی روستاها

ادامه جدول ۲۸- اعتبارات عمرانی (استانی) استان لرستان در برنامه پنج ساله اول (هزار ریال)

رتبه	درصد سهم استان	سهم استان	موضوع
-	-	-	برنامه ساماندهی روستاهای پراکنده
-	-	-	برنامه گسترش فعالیت های غیرکشاورزی در روستاها
۱۸	۲/۶۰	۱۴۹۵۹۹۱	فصل تأمین مسکن
۱۸	۲/۶۰	۱۴۹۵۹۹۱	برنامه خانه های سازمانی کارمندان
۲۱	۱/۵۵	۳۳۰۰۰	فصل حفاظت محیط زیست
-	-	-	برنامه حفاظت محیط زیست
-	-	-	برنامه کنترل و نظارت
۲۱	۱/۵۵	۳۳۰۰۰	برنامه تحقیق و بررسی
۸	۵/۴۷	۳۵۳۸۲۰۶	فصل عملیات چند منظوره توسعه نواحی
-	-	-	برنامه توسعه مناطق محروم و نواحی خاص
۷	۶/۰۱	۳۲۱۰۶۶۱	برنامه توسعه جامع مناطق عشایری
-	-	-	برنامه آمایش
۱۲	۳/۹۶	۳۲۷۵۴۵	برنامه تحقیق و بررسی
۲۰	۲/۵۴	۲۴۲۰۲۱۵	فصل آموزش فنی و حرفه ای
۱۴	۲/۵۴	۶۴۰۰۰۰	برنامه آموزش خدمات
۱۷	۲/۶۳	۱۷۵۳۲۱۵	برنامه آموزش صنعت
۲۰	۰/۸۰	۲۷۰۰۰	برنامه آموزش کشاورزی
۷	۲/۴۵	۱۵۵۰۰۰	فصل آموزش عالی و تحقیقات
-	-	-	برنامه آموزش گروه پزشکی
۲	۲۱/۱۰	۱۰۵۰۰۰	برنامه آموزش گروه علوم پایه
-	-	-	برنامه آموزش گروه هنر، علوم انسانی و اجتماعی
-	-	-	برنامه آموزش گروه فنی و مهندسی
-	-	-	برنامه آموزش گروه کشاورزی و دامپزشکی
-	-	-	برنامه تحقیقات دانشگاهی
۵	۱/۵۱	۵۰۰۰۰	برنامه عملیات کمک آموزشی
۱۵	۲/۹۴	۳۵۷۳۲۵۴۰	امور اقتصادی
۱۸	۲/۵۳	۷۶۰۸۹۸۱	فصل کشاورزی و منابع طبیعی
۲۱	۲/۰۷	۲۱۷۴۳۸۸	برنامه آب و خاک

ادامه جدول ۲۸- اعتبارات عمرانی (استانی) استان لرستان در برنامه پنج ساله اول (هزار ریال)

رتبه	درصد سهم استان	سهم استان	موضوع
۲۰	۲/۵۰	۱۰۹۸۳۷۶	برنامه جنگل و مرتع
۲۳	۱/۱۶	۵۱۳۲۸۹	برنامه زراعت
۱۰	۳/۳۴	۱۰۴۲۹۸۶	برنامه دام و طیور
۱۰	۳/۶۳	۲۷۷۹۹۴۲	برنامه ایجاد مراکز خدمات کشاورزی روستایی و عشایری
۲۰	۲/۸۸	۶۳۲۷۲۶۰	فصل منابع آب
۲۰	۲/۸۸	۴۶۵۲۲۶۰	برنامه تأمین آب
۱۴	۲/۸۷	۱۶۷۵۰۰۰	برنامه آبرسانی به شهرها و صنایع
۱۴	۲/۶۵	۳۴۸۰۴۲۸	فصل برق
۱۴	۲/۶۵	۳۴۸۰۴۲۸	برنامه تأمین برق روستایی
۱۴	۲/۵۱	۸۶۴۸۸۴	فصل صنایع
۷	۴/۵۵	۷۱۴۸۸۴	برنامه ایجاد و توسعه صنایع نساجی
			دستی روستایی و چرم
۶	۱/۶۷	۱۵۰۰۰۰	برنامه کمک های فنی
-	-	-	برنامه نظارت بر امور صنعتی
-	-	-	برنامه تحقیق و بررسی
۱۹	۱/۷۶	۴۷۲۰۰	فصل معادن
۱۲	۲/۶۲	۴۷۲۰۰	برنامه زمین شناسی و اکتشاف مقدماتی
-	-	-	برنامه اکتشاف معدنی
۱۶	۱/۰۳	۶۳۸۲۹	فصل بازرگانی
۱۶	۱/۰۳	۶۳۸۲۹	برنامه تنظیم بازار کالاهای اساسی و مواد غذایی
۱۳	۳/۳۵	۱۷۳۳۹۹۵۸	فصل راه و ترابری
۱۳	۲/۸۸	۷۰۴۷۰۱۱	برنامه توسعه و بهسازی شبکه راه های روستایی
۱۰	۳/۹۵	۸۶۳۶۰۶۴	برنامه احداث راه های روستایی
۱۷	۳/۱۰	۱۶۵۶۸۸۳	برنامه راهداری
-	-	-	فصل جهانگردی
-	-	-	برنامه ایجاد و توسعه تأسیسات جهانگردی ارزان قیمت
۱۵	۳/۲۹	۱۰۸۸۰۰۰۳۱	سهم استان از اعتبارات عمرانی

فصل هفتم: اعتبارات جاری، عمرانی و ملی

اعتبارات عمرانی استانی (ماده واحده‌ها و تبصره‌ها): دولت در طول برنامه پنج ساله اول. معادل ۱۷۳۳۵۹ میلیون ریال برای اجرای اهداف برنامه به استان لرستان اختصاص داده که از این مبلغ، حدود ۸۷ درصد هزینه شده است. همچنین در طول برنامه از اعتبارات هر سال بیش از ۵۰ درصد در روستاها هزینه شده است.

اعتبارات عمرانی ملی: دولت در طول برنامه پنج ساله اول از محل اعتبارات ملی، مبلغ ۱۱۷۰۵۴ میلیون ریال برای اجرای اهداف برنامه به استان لرستان اختصاص داده است.

اعتبارات جاری: دولت در طول برنامه پنج ساله اول از محل اعتبارات جاری مبلغ ۳۰۲۵۵۷ میلیون ریال به دستگاه‌های اجرایی استان اختصاص داده است.

تسهیلات بانکی (تبصره ۳): سهم استان لرستان طی برنامه پنج ساله اول از محل تبصره ۳، مبلغ ۵۴۳۸۵ میلیون ریال بوده است. از این اعتبارات، حدود ۳۳۳۷ طرح استفاده کرده و برای ۹۰۲۵ نفر اشتغال ایجاد نموده است.

طرح‌ها و پروژه‌های نیمه تمام

طرح‌های استانی

تعداد پروژه‌های عمرانی در سال ۱۳۷۳، حدود ۱۶۴۸ فقره بوده است که از این تعداد، حدود ۱۰۴۷ پروژه به صورت نیمه تمام گزارش شده و اعتبار مورد نیاز برای اتمام آنها ۲۹۰۵۶۰۰۰۰ هزار ریال برآورد شده است.

طرح‌های ملی

اعتبارات ملی استان در سال ۱۳۷۳، مبلغ ۶۲۳۱۸۶۰۴ هزار ریال بوده است و اعتبار مورد نیاز برای اتمام ۳۶ طرح ملی استان در قالب ۳۸ پروژه، ۴۵۴۹۱۸۱۰۰ هزار ریال برآورد شده است.

بودجه سال ۱۳۷۵

مجموع دریافتی‌ها ۲۴۲/۸۱۱/۲۶۱ هزار ریال است که از محل درآمدهای ملی (۲۰۴/۵۰۴/۸۹۴ هزار ریال) و درآمدهای استانی (۳۸/۳۰۶/۳۶۷ هزار ریال) تأمین می‌شود. مجموع پرداختی‌ها نیز ۲۴۲/۸۱۱/۲۶۱ هزار ریال است که در مصارف جاری (۱۶۷/۵۴۳/۲۶۱ هزار ریال) و مصارف عمرانی (۷۵/۲۶۸/۰۰۰ هزار ریال) هزینه می‌شود.

(هزار ریال)

جدول ۲۹- توزیع اعتبارات استان بر حسب امور، فصل، برنامه و دستگاه

شماره طبقه بندی	عنوان (امور، فصل، برنامه و دستگاه)	مصوب سال ۱۳۷۵	مصوب سال ۱۳۷۴	عملکرد سال ۱۳۷۳
۱۰۰۰۰۰۰۰	امور عمومی	۲,۱۱۵,۰۰۰	۱,۵۲۲,۰۰۰	۲,۵۶۲,۶۵۵
۱۰۹۰۰۰۰۰	فصل نهم- آمار و خدمات عمومی فنی	۶۵,۰۰۰	.	.
۱۰۹۰۴۰۰۰	برنامه هواشناسی	۶۵,۰۰۰	.	.
۱۱۰۰۰۰۰۰	اداره کل هواشناسی	۶۵,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۲۵۳,۷۲۶
۱۱۰۰۱۰۰۰	فصل دهم- اطلاعات و ارتباط جمعی	۱۵۰,۰۰۰	.	.
۱۱۰۰۱۰۰۰	برنامه اداره و توسعه شبکه رادیو و تلویزیون	۱۵۰,۰۰۰	.	.
۱۱۱۰۰۰۰۰	سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	۱۵۰,۰۰۰	.	.
۱۱۱۰۰۰۰۰	فصل یازدهم- ساختمان ها و تأسیسات دولتی	۱,۹۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۲,۰۰۰	۲,۳۰۸,۹۲۹
۱۱۱۰۱۰۰۰	برنامه احداث ساختمان های کشوری	۱,۹۰۰,۰۰۰	.	.
	سازمان مسکن و شهر سازی	۴۰۰,۰۰۰	.	.
	استانداری	۲۰۰,۰۰۰	.	.
	سازمان برنامه و بودجه	۳۵۰,۰۰۰	.	.
	سازمان جهاد سازندگی	۲۰۰,۰۰۰	.	.
	مدیریت نو سازی و توسعه و تجهیز مدارس	۴۵۰,۰۰۰	.	.
	اداره کل ارشاد اسلامی	۲۰۰,۰۰۰	.	.
	اداره کل معادن و فلزات استان	۵۰,۰۰۰	.	.
	سازمان بهزیستی استان	۵۰,۰۰۰	.	.
۳۰۰۰۰۰۰۰	امور اجتماعی	۵۶,۷۵۹,۰۰۰	۵۰,۲۱۸,۲۵۸	۴۲,۳۳۴,۶۳۵
۳۰۱۰۰۰۰۰	فصل اول- آموزش و پرورش عمومی	۲۴,۹۲۳,۰۰۰	۲۳,۸۰۳,۰۰۰	۱۹,۵۵۲,۵۲۶
۳۰۱۰۲۰۰۰	برنامه آموزش ابتدایی	۴,۲۰۵,۰۰۰	.	.
	مدیریت نو سازی و توسعه و تجهیز مدارس	۴,۲۰۵,۰۰۰	.	.
۳۰۱۰۴۰۰۰	برنامه آموزش راهنمایی تحصیلی	۳,۲۳۵,۰۰۰	.	.
	مدیریت نو سازی و توسعه و تجهیز مدارس	۳,۱۳۹,۰۰۰	.	.
	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۹۶,۰۰۰	.	.
۳۰۱۰۵۰۰۰	برنامه آموزش متوسطه	۱۱,۷۳۳,۰۰۰	.	.
	مدیریت نو سازی و توسعه و تجهیز مدارس	۱۱,۶۶۷,۲۱۳	.	.
	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۶۵,۷۸۷	.	.
۳۰۱۰۶۰۰۰	برنامه آموزش کودکان استثنایی	۲,۰۰۰,۰۰۰	.	.
	مدیریت نو سازی و توسعه و تجهیز مدارس	۲,۰۰۰,۰۰۰	.	.
	اعتبارات خاص نقاط محروم	۳,۷۵۰,۰۰۰	.	.
۳۰۲۰۰۰۰۰	فصل دوم- فرهنگ و هنر	۱,۸۸۴,۰۰۰	۱,۳۹۹,۰۰۰	۱,۳۱۰,۱۴۵
۳۰۲۰۲۰۰۰	برنامه گسترش فرهنگ و هنر	۱,۲۴۳,۰۰۰	.	.

ادامه جدول ۲۹- توزیع اعتبارات استان بر حسب امور، فصل، برنامه و دستگاه

(هزار ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان (امور، فصل، برنامه و دستگاه)	مصوب سال ۱۳۷۵	مصوب سال ۱۳۷۴	عملکرد سال ۱۳۷۳
۳۰۲۰۸۰۰۰	اداره کل ارشاد اسلامی سازمان مسکن و شهرسازی برنامه آموزش و رشد استعداد های فرهنگی و هنری کودکان و نوجوانان	۹۰۰,۰۰۰ ۳۴۲,۰۰۰ ۳۶۰,۰۰۰		
۳۰۳۰۰۰۰۰	مدیریت نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس اعتبارات خاص نقاط محروم فصل سوم - بهداشت، درمان و تغذیه	۳۶۰,۰۰۰ ۲۸۲,۰۰۰ ۲,۲۷۴,۰۰۰	۱,۹۷۹,۰۰۰	۷,۴۳۵,۳۶۶
۳۰۳۰۲۰۰۰	برنامه خدمات بهداشتی	۴۳۷,۰۰۰		
۳۰۳۰۴۰۰۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی سازمان مسکن و شهرسازی برنامه خدمات بهداشتی و درمانی روستایی	۷۲,۰۰۰ ۳۶۵,۰۰۰ ۱,۱۰۰,۰۰۰		
۳۰۳۰۳۰۰۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی برنامه خدمات درمانی	۱,۱۰۰,۰۰۰ ۱۴۰,۰۰۰		
۳۰۳۰۶۰۰۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی برنامه بهداشت محیط	۱۴۰,۰۰۰ ۲۲۲,۰۰۰		
۳۰۴۰۰۰۰۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی اعتبارات خاص نقاط محروم فصل چهارم - تأمین اجتماعی و بهزیستی	۲۲۲,۰۰۰ ۳۷۵,۰۰۰ ۴۳۳,۰۰۰	۷۱۲,۵۰۰	۱,۰۱۴,۷۸۷
۳۰۴۰۵۰۰۰	برنامه توانبخشی	۲۶۰,۰۰۰		
۳۰۴۰۹۰۰۰	سازمان بهزیستی سازمان مسکن و شهرسازی برنامه حمایت خانواده	۱۰۰,۰۰۰ ۱۶۰,۰۰۰ ۱۷۳,۰۰۰		
۳۰۵۰۰۰۰۰	سازمان بهزیستی سازمان مسکن و شهرسازی فصل پنجم - تربیت بدنی و امور جوانان	۶۳,۰۰۰ ۱۱۰,۰۰۰ ۲,۴۰۰,۰۰۰	۱,۶۷۳,۰۰۰	۱,۲۲۱,۷۵۸
۳۰۵۰۱۰۰۰	برنامه تربیت بدنی	۱,۷۵۵,۰۰۰		
۳۰۵۰۵۰۰۰	اداره کل تربیت بدنی سازمان مسکن و شهرسازی برنامه ورزش در مدارس مدیریت نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۲۵۵,۰۰۰ ۱,۵۰۰,۰۰۰ ۳۶۳,۰۰۰ ۳۶۳,۰۰۰		

(هزار ریال)

ادامه جدول ۲۹- توزیع اعتبارات استان بر حسب امور، فصل، برنامه و دستگاه

شماره طبقه بندی	عنوان (امور، فصل، برنامه و دستگاه)	مصوب سال ۱۳۷۵	مصوب سال ۱۳۷۴	عملکرد سال ۱۳۷۳
۳۰۶۰۰۰۰	اعتبارات خاص نقاط محروم فصل ششم - عمران شهرها	۲۸۲,۰۰۰ ۳,۶۱۰,۰۰۰	۲,۰۵۶,۳۶۳	۳,۵۵۰,۶۴۸
۳۰۶۰۱۰۰۰	برنامه برنامه ریزی توسعه شهری	۳۱۵,۰۰۰		
۳۰۶۰۲۰۰۰	سازمان مسکن و شهرسازی برنامه ایجاد و توسعه تأسیسات آب آشامیدنی شهرها	۳۱۵,۰۰۰ ۱,۹۳۳,۰۰۰		
۳۰۶۰۴۰۰۰	شرکت سهامی آب و فاضلاب برنامه ایجاد تأسیسات حفاظتی شهرها	۱,۹۳۳,۰۰۰ ۹۲,۰۰۰		
۳۰۶۰۵۰۰۰	استانداری برنامه بهبود عبور و مرور شهرها	۹۲,۰۰۰ ۱,۰۱۰,۰۰۰		
۳۰۶۰۶۰۰۰	استانداری برنامه ایجاد سایر تأسیسات و تسهیلات شهری	۱,۰۱۰,۰۰۰ ۲۳۸,۰۰۰		
۳۰۶۰۷۰۰۰	استانداری برنامه بهبود محیط شهری	۲۳۸,۰۰۰ ۲۲,۰۰۰		
۳۰۷۰۰۰۰۰	فصل هفتم - عمران و نوسازی روستاها	۲۲,۰۰۰ ۱۴,۳۶۹,۰۰۰	۱۵,۱۶۳,۰۰۰	۲,۶۷۴,۳۶۷
۳۰۷۰۱۰۰۰	برنامه بهسازی و نوسازی روستاها	۱۲۶,۰۰۰		
۳۰۷۰۲۰۰۰	سازمان جهاد سازندگی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی برنامه ساماندهی روستاهای پراکنده	۶۳,۰۰۰ ۶۳,۰۰۰ ۳۳۴,۰۰۰		
۳۰۷۰۳۰۰۰	سازمان جهاد سازندگی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی برنامه بهداشت محیط	۱۳۴,۰۰۰ ۲۰۰,۰۰۰ ۶۲۸,۰۰۰		
۳۰۷۰۴۰۰۰	سازمان جهاد سازندگی برنامه تأمین برق روستایی	۶۲۸,۰۰۰ ۵۶,۰۰۰		
۳۰۷۰۵۰۰۰	سازمان جهاد سازندگی برنامه ایجاد نواحی صنعتی روستاها	۵۶,۰۰۰ ۱۰۰,۰۰۰		
۳۰۷۰۶۰۰۰	سازمان جهاد سازندگی برنامه احداث و بهسازی راههای روستایی	۱۰۰,۰۰۰ ۳,۲۶۴,۰۰۰		
۳۰۷۰۷۰۰۰	سازمان جهاد سازندگی برنامه نگهداری راههای روستایی سازمان جهاد سازندگی	۳,۲۶۴,۰۰۰ ۱,۲۵۹,۰۰۰ ۱,۲۵۹,۰۰۰		
	اعتبارات خاص نقاط محروم	۸,۶۰۲,۰۰۰		

ادامه جدول ۲۹- توزیع اعتبارات استان بر حسب امور، فصل، برنامه و دستگاه

(هزار ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان (امور، فصل، برنامه و دستگاه)	مصوب سال ۱۳۷۵	مصوب سال ۱۳۷۴	عملکرد سال ۱۳۷۳
۳۰۸۰۰۰۰۰	فصل هشتم - تأمین مسکن	۲,۳۶۵,۰۰۰	۱,۰۰۹,۸۹۵	۹۳۳,۹۴۲
۳۰۸۰۲۰۰۰	برنامه خانه های سازمانی کارمندان	۲,۳۶۵,۰۰۰		
	سازمان مسکن و شهرسازی	۲,۳۶۵,۰۰۰		
۳۰۹۰۰۰۰۰	فصل نهم - حفاظت محیط زیست	۳۵۰,۰۰۰	۳۳۳,۰۰۰	۱۹۶,۳۸۲
۳۰۹۰۱۰۰۰	برنامه ارشاد و آموزش زیست محیطی	۳۰,۰۰۰		
	اداره کل حفاظت محیط زیست	۳۰,۰۰۰		
۳۰۹۰۲۰۰۰	برنامه حفاظت محیط زیست	۲۶۰,۰۰۰		
	اداره کل حفاظت محیط زیست	۲۶۰,۰۰۰		
۳۰۹۰۵۰۰۰	برنامه کنترل و نظارت	۶۰,۰۰۰		
	اداره کل حفاظت محیط زیست	۶۰,۰۰۰		
۳۱۰۰۰۰۰۰	فصل دهم - عملیات چند منظوره توسعه نواحی	۴,۱۵۱,۰۰۰	۲,۰۹۹,۵۰۰	۴,۳۳۲,۸۱۴
۳۱۰۰۳۰۰۰	برنامه توسعه مناطق عشایری	۴,۰۰۱,۰۰۰		
	سازمان امور عشایر	۴,۰۰۱,۰۰۰		
۳۱۰۰۴۰۰۰	برنامه آمایش	۱۵۰,۰۰۰		
	سازمان برنامه و بودجه	۱۵۰,۰۰۰		
۳۱۱۰۰۰۰۰	فصل یازدهم - آموزش فنی و حرفه ای	۰	۰	۰
۳۱۲۰۰۰۰۰	فصل دوازدهم - آموزش عالی و تحقیقات	۰	۰	۳۳,۰۰۰
۴۰۰۰۰۰۰۰	امور اقتصادی	۱۶,۳۹۴,۰۰۰	۱۵,۷۶۷,۰۰۰	۲۶,۰۳۱,۰۱۲
۴۰۱۰۰۰۰۰۰	فصل اول - کشاورزی و منابع طبیعی	۵,۴۴۸,۰۰۰	۵,۸۳۶,۰۰۰	۵,۳۴۰,۳۰۹
۴۰۱۰۱۰۰۰	برنامه آب و خاک	۱,۳۰۰,۰۰۰		
	سازمان کشاورزی	۱,۳۰۰,۰۰۰		
۴۰۱۰۲۰۰۰	برنامه جنگل و مرتع	۴۵۶,۰۰۰		
	اداره کل منابع طبیعی	۴۵۶,۰۰۰		
۴۰۱۰۳۰۰۰	برنامه زراعت	۳۸۹,۰۰۰		
	سازمان کشاورزی	۳۸۹,۰۰۰		
۴۰۱۰۴۰۰۰	برنامه دام و طیور	۵۵۸,۰۰۰		
	اداره دامپزشکی	۳۹۰,۰۰۰		
	سازمان جهاد سازندگی	۱۶۸,۰۰۰		
۴۰۱۱۰۰۰۰	برنامه ایجاد مراکز خدمات کشاورزی روستایی و عشایری	۴۰۱,۰۰۰		
	سازمان کشاورزی	۴۰۱,۰۰۰		
۴۰۱۱۲۰۰۰	برنامه آبخیزداری	۲۰۱,۰۰۰		
	سازمان جهاد سازندگی	۲۰۱,۰۰۰		
۴۰۱۱۳۰۰۰	برنامه ترویج و مطالعات کشاورزی و منابع طبیعی	۴۵۰,۰۰۰		

(هزار ریال)

ادامه جدول ۲۹- توزیع اعتبارات استان بر حسب امور، فصل، برنامه و دستگاه

شماره طبقه بندی	عنوان (امور، فصل، برنامه و دستگاه)	مصوب سال ۱۳۷۵	مصوب سال ۱۳۷۴	عملکرد سال ۱۳۷۳
۴۰۲۰۰۰۰۰	فصل دوم - منابع آب سازمان کشاورزی اعتبارات خاص نقاط محروم سازمان جهاد سازندگی	۴۱۸,۰۰۰ ۳۲,۰۰۰ ۱,۶۹۳,۰۰۰ ۵,۷۲۳,۰۰۰	۵,۷۵۴,۰۰۰	۳,۳۸۵,۹۰۱
۴۰۲۰۱۰۰۰	برنامه تأمین آب سازمان کشاورزی	۳,۳۸۳,۰۰۰ ۱,۲۹۸,۰۰۰		
۴۰۲۰۳۰۰۰	برنامه آبرسانی به شهرها و صنایع شرکت سهامی آب منطقه ای غرب	۲,۰۸۵,۰۰۰ ۲,۳۵۰,۰۰۰		
۴۰۳۰۰۰۰۰	فصل سوم - برق شرکت سهامی آب و فاضلاب	۲,۳۵۰,۰۰۰		۳,۸۵۲,۰۰۰
۴۰۴۰۰۰۰۰	فصل چهارم - صنایع	۱۰۰,۰۰۰	۱۴۹,۰۰۰	۱۳۰,۷۷۴
۴۰۴۰۲۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع نساجی دستی روستایی و چرم شرکت سهامی سازمان صنایع دستی ایران	۱۰۰,۰۰۰ ۱۰۰,۰۰۰		
۴۰۴۱۱۰۰۰	برنامه کمک های فنی	۰		
۴۰۷۰۰۰۰۰	فصل هفتم - معادن	۵۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	۶,۲۸۴
۴۰۷۰۱۰۰۰	برنامه زمین شناسی و اکتشاف مقدماتی	۰		
۴۰۷۰۲۰۰۰	برنامه اکتشاف معدنی	۵۰,۰۰۰		
۴۰۸۰۰۰۰۰	فصل هشتم - بازرگانی اداره کل معادن و فلزات	۵۰,۰۰۰	۴۷,۰۰۰	۱۶۴,۰۷۲
۴۰۸۰۳۰۰۰	برنامه تنظیم بازار کالاهای اساسی و مواد غذایی	۰		
۴۰۹۰۰۰۰۰	فصل نهم - راه و ترابری	۴,۸۲۸,۰۰۰	۳,۴۷۷,۰۰۰	۱۲,۹۳۰,۴۰۱
۴۰۹۰۲۰۰۰	برنامه توسعه و بهسازی شبکه راه های استانی	۸۳۱,۰۰۰		
۴۰۹۰۴۰۰۰	برنامه راهداری اداره کل راه و ترابری	۸۳۱,۰۰۰ ۲,۳۰۰,۰۰۰		
۴۱۰۰۰۰۰۰	فصل دهم - پست و مخابرات اعتبارات خاص نقاط محروم	۲,۳۰۰,۰۰۰ ۱,۶۹۷,۰۰۰		
۴۱۰۰۷۰۰۰	برنامه پست اداره کل پست	۲۳۵,۰۰۰	۴۶۹,۰۰۰	۲۹۶,۰۹۲
۴۱۱۰۰۰۰۰	فصل یازدهم - جهانگردی اعتبارات خاص نقاط محروم	۶۶,۰۰۰ ۶۶,۰۰۰ ۱۶۹,۰۰۰		
	جمع کل استان	۷۵,۲۶۸,۰۰۰	۶۷,۵۰۷,۲۵۸	۷۵,۹۲۸,۳۰۲

(هزار ریال)

جدول ۳۰-۱ اعتبارات طرح‌های عمرانی استان در سال ۱۳۷۵

شماره طبقه بندی	عنوان	کد	دستگاه اجرایی	سال شروع	پرداختی سال‌های قبل	مصوب سال ۱۳۷۴	مصوب سال ۱۳۷۵	برآورد سال‌های قبل	پیش‌بینی کل	سال خاتمه
۳۰۳۰۳۳۴۶	پرداخت مطالبات بیمارستان‌های دوگنبدان، الیگودرز، دورود و فسنجان	۱۲۹۰۰۰	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۳۵۶	۱۷۲۰۰۰	-	-	-	۱۷۲۰۰۰	۱۳۶۵
۳۰۳۰۳۳۸۹	تکمیل بیمارستان‌های ملایر، الشتر، ازنا، خدا بنده، نورآباد، بوئین زهرا، بلدختر، کبوترآهنگ و اسدآباد	۱۳۳۵۰۰	وزارت مسکن و شهرسازی	۱۳۶۰	۲۶/۲۸۲/۰۰۰	۵/۰۰۰/۰۰۰	۷/۵۰۰/۰۰۰	۱۷/۵۰۰/۰۰۰	۵۶/۲۸۲/۰۰۰	۱۳۷۷
۳۰۵۰۱۲۱۹	ایجاد ۱۶ استخر شناور در بروجرد، شیراز، ارومیه، ساری، همدان و سمنان	۱۲۸۵۰۰	سازمان تربیت بدنی	۱۳۶۷	۶/۸۷۹/۰۰۰	۹۵۰/۰۰۰	۱/۰۰۰/۰۰۰	-	۸/۸۲۹/۰۰۰	۱۳۷۵
۳۰۵۰۱۲۳۷	مطالعه واحداث ورزشگاه‌های خرم‌آباد، بروجرد، شهرکرد، اردبیل، بناب و گنبدکاووس	۱۳۳۵۰۰	وزارت مسکن و شهرسازی	۱۳۷۱	۷/۱۰۴/۵۰۰	۵/۷۲۸/۵۰۰	۱۲/۰۰۰/۰۰۰	۲۶/۰۰۰/۰۰۰	۵۰/۸۳۳/۰۰۰	۱۳۷۷
۳۰۶۰۳۲۲۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرهای خرم‌آباد، الیگودرز، بروجرد و الشتر	۲۱۸۱۰۰	شرکت آب و فاضلاب لرستان	۱۳۶۲	۳/۶۳۵/۱۰۰	۳/۷۰۰/۰۰۰	۶/۰۰۰/۰۰۰	۳۶/۳۹۵/۹۰۰	۴۹/۷۳۱/۰۰۰	۱۳۸۰
۳۱۲۰۱۲۶۰	مطالعه واحداث دانشکده پزشکی لرستان	۱۲۲۴۱۰	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	۱۳۶۹	۲/۹۷۱/۰۰۰	۲/۴۰۰/۰۰۰	۲/۸۸۰/۰۰۰	۹/۸۲۰/۰۰۰	۱۸/۰۷۱/۰۰۰	۱۳۷۷
۳۱۲۰۲۲۲۹	ساختن و تجهیز گروه علوم پایه دانشگاه لرستان	۱۱۷۲۰۰	دانشگاه لرستان	۱۳۶۷	۳/۷۷۵/۷۳۷	-	-	-	۳/۷۷۵/۷۳۷	۱۳۷۳
۳۱۲۰۳۲۳۸	تکمیل دانشکده علوم اقتصادی و اداری دانشگاه لرستان	۱۱۷۲۰۰	دانشگاه لرستان	۱۳۷۵	-	-	۴۴۰/۰۰۰	۲/۵۶۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰	۱۳۷۷

(هزار ریال)

ادامه جدول ۳۰- اعتبارات طرح های عمرانی استان در سال ۱۳۷۵

شماره طبقه بندی	عنوان	کد	دستگاه اجرایی	سال شروع	پرداخت سال های قبل	مصوب سال ۱۳۷۴	مصوب سال ۱۳۷۵	برآورد سال های قبل	پیش بینی کل	سال خاتمه
۳۱۲۰۴۲۳۵	ساختمان و تجهیز گروه فنی و مهندسی دانشگاه لرستان	۱۱۷۲۰۰	دانشگاه لرستان	۱۳۷۰	۱/۴۶۰/۰۰۰	۱/۱۷۶/۰۰۰	۱/۹۵۰/۰۰۰	۶/۱۹۴/۰۰۰	۱۰/۷۸۰/۰۰۰	۱۳۷۷
۳۱۲۰۵۲۲۴	مرحله دوم احداث آموزشکده کشاورزی لرستان	۱۱۷۲۰۰	دانشگاه لرستان	۱۳۶۹	۳/۷۴۱/۰۰۰	۱/۹۶۰/۰۰۰	۱/۸۰۰/۰۰۰	-	۷/۵۰۱/۰۰۰	۱۳۷۵
۳۱۲۰۸۲۹۵	تعمیرات اساسی ساختمان ها و تأسیسات مجتمع آموزش عالی لرستان	۱۱۷۲۰۰	دانشگاه لرستان	۱۳۶۸	۱۱۵/۰۰۰	-	-	-	۱۱۵/۰۰۰	۱۳۷۴
۳۱۲۰۸۳۱۹	تسهیلات زیربنایی، رفاهی و کمک آموزشی دانشگاه لرستان	۱۱۷۲۰۰	دانشگاه لرستان	۱۳۶۹	۲/۵۶۵/۰۰۰	۱/۴۷۰/۰۰۰	۱/۷۰۰/۰۰۰	۲/۶۰۰/۰۰۰	۸/۳۳۵/۰۰۰	۱۳۷۷
۳۱۲۰۸۳۲۳	تعمیرات اساسی ساختمان و تأسیسات دانشکده علوم پزشکی	۱۲۴۴۱۰	دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی استان لرستان	۱۳۷۰	۲۹۵/۰۰۰	-	-	-	۲۹۵/۰۰۰	۱۳۷۴
۴۰۲۰۳۲۵۲	آبرسانی به شهرهای نورآباد، بروجرد، الیگودرز و خرم آباد	۲۱۲۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه ای غرب	۱۳۶۵	۹/۲۶۱/۰۰۰	۴/۷۲۲/۰۰۰	۸/۰۰۰/۰۰۰	۱۶/۵۲۶/۴۰۰	۳۸/۵۰۹/۴۰۰	۱۳۷۷
۴۰۲۰۳۲۸۱	آبرسانی به شهر پلدختر	۲۱۲۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه ای غرب	۱۳۷۱	۵/۲۶۰/۰۰۰	۱/۴۱۷/۰۰۰	-	-	۶/۶۷۷/۰۰۰	۱۳۷۴
۴۰۲۰۳۲۹۳	آبرسانی به شهرهای خواف، صالح آباد، دورود، فریمان و تربت جام	۲۱۱۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه ای خراسان	۱۳۷۳	۸۶۶/۰۰۰	۴/۲۵۰/۰۰۰	۶/۰۰۰/۰۰۰	۱/۰۰۰/۰۰۰	۱۲/۱۱۶/۰۰۰	۱۳۷۶
۴۰۸۰۳۲۷۴	احداث سیلوی ۵۰/۰۰۰ تنی خرم آباد	۱۴۹۵۰۰	وزارت جهاد سازندگی	۱۳۷۲	۱۰۵/۰۰۱	۳/۳۲۵/۰۰۰	۱۱/۰۰۰/۰۰۰	۶/۲۹۱/۰۰۰	۲۰/۷۲۱/۰۰۱	۱۳۷۶

ادامه جدول ۳۰- اعتبارات طرح های عمرانی استان در سال ۱۳۷۵

(هزار ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان	کد	دستگاه اجرایی	سال شروع	پرداختی سال های قبل	مصوب سال ۱۳۷۴	مصوب سال ۱۳۷۵	برآورد سال های قبل	پیش بینی کل	سال خاتمه
۴۰۹۱۹۲۰۵	احداث راه های اصفهان-الیکودرز- ازنا- دورود و بروجن- فولادشهر- شهرکرد* ۲ و یزد- طبس* قطعات ۳ و ۴ و ۸ و ۹* کنار گذر خمینی شهر در مجموع به طول ۳۱۵ کیلومتر	۱۴۸۰۰۰	وزارت راه و ترابری	۱۳۵۶	۳۴/۹۹۸/۰۰۰	۱۴/۰۰۰/۰۰۰	۱۵/۰۰۰/۰۰۰	-	۶۳/۹۹۸/۰۰۰	۱۳۷۵
۴۰۹۱۹۲۰۶	احداث راه های خرم آباد-نورآباد* ۲* کمالوند-چغلو نندی- بروجرد* ۱/الف و ۱/ب* و کنار گذر خرم آباد و بیستون-هرسین و درقازانچی- پاوه* ۲ در مجموع به طول ۱۶۰/۶ کیلومتر	۱۴۸۰۰۰	وزارت راه و ترابری	۱۳۶۲	۳۰/۱۰۴/۰۰۰	۸/۵۰۰/۰۰۰	۶/۳۰۰/۰۰۰	-	۴۴/۹۰۴/۰۰۰	۱۳۷۵
۴۰۹۱۹۲۱۷	احداث راه های هرسین-نورآباد و کمالوند-چغلو نندی- بروجرد* ق ۱/ج و ۲* و راه ایلام- جمیل و تونل آزادی و سازند-ازنا* ۱ و ۲* و تقاطع غیر هم سطح کنار گذر خرم آباد و قطعه ۷ یزد- طبس در مجموع به طول ۲۹۷ کیلومتر									

(هزار ریال)

ادامه جدول ۳۰- اعتبارات طرح‌های عمرانی استان در سال ۱۳۷۵

شماره طبقه بندی	عنوان	کد	دستگاه اجرایی	سال شروع	پرداختی سال‌های قبل	مصوب سال ۱۳۷۴	مصوب سال ۱۳۷۵	برآورد سال‌های قبل	پیش‌بینی کل	سال خاتمه
۴۰۹۲۰۲۰۳	ساختمان راه فرعی ایلام - دره شهر - پلدختر به طول ۱۰۸ کیلومتر	۱۴۸۰۰	وزارت راه و ترابری	۱۳۶۸	۶۴۱/۰۰۰	۲/۰۰۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰	۲۵/۰۰۰/۰۰۰	۳۰/۶۴۱/۰۰۰	۱۳۷۸
۴۰۹۲۱۲۰۵	بهسازی راه‌های سه‌راهی بروجرد - بابازید * ق او ۲ * وتوره - ملایر	۱۴۸۰۰	وزارت راه و ترابری	۱۳۶۳	۶/۲۶۸/۰۰۰	۵/۵۰۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰	-	۱۴/۷۶۸/۰۰۰	۱۳۷۵
۴۰۹۲۵۲۰۵	روکش آسفالت راه‌های فرعی دشت عباس - دهلران و ایذه باغملک و پلدختر - دره شهر - بهمنی - دهدشت - لنده و وباشت - دهدشت - سه‌راهی چرام و سه راهی تازیان - سیندرلنگه و مهریز - دهشیر در مجموع به طول ۴۲۲ کیلومتر	۱۴۸۰۰۰	وزارت راه و ترابری	۱۳۷۳	۵۱۴/۰۰۰	۳/۹۶۷/۰۰۰	۱۲/۹۸۴/۰۰۰	-	۱۷/۴۶۵/۰۰۰	۱۳۷۷
۴۰۹۲۵۲۰۶	روکش آسفالت راه‌های فرعی اسالم - خلخال و خروانتق - ورزقان - دستجرد و بهارکوریجان و اقدسیه - لشکرک - دیزین و زاویه - شهریار - ضیاآباد - نیکوتیه - آب ترش و سامان - تیران - نجف آباد و دوهک - خوره - ورین و خوره - آبگرم محلات و اردل - ناقان و شهرکرد - فارسان - سپیددشت - خرم آباد - کوهدشت و دامنه - خوانسار - کلپایگان در مجموع به طول ۵۶۷ کیلومتر	۱۴۸۰۰۰	وزارت راه و ترابری	۱۳۷۳	۶۹۰/۰۰۰	-	۵/۱۵۸/۰۰۰	۱۷/۶۱۷/۰۰۰	۲۳/۴۶۵/۰۰۰	۱۳۷۷

با توجه به استعدادها و قابلیت‌های بالقوه موجود در استان لرستان و به منظور پیشرفت و توسعه هر چه بیشتر این استان در بخش‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و زیربنایی، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود.

میراث فرهنگی

- ۱- روشن ساختن بخش عظیمی از زوایای ناشناخته تاریخ سرزمین ایران؛
- ۲- شناسایی، حفظ، احیا و معرفی میراث فرهنگی منطقه؛
- ۳- سرمایه‌گذاری در جهت بارور ساختن آثار ارزنده تاریخی، فرهنگی و هنری استان با توجه به برخوردارگی از استعدادها و جاذبه‌های توریستی؛
- ۴- ایجاد تحول فرهنگی در سطح استان.

امور اجتماعی

اشتغال

- ۱- سرمایه‌گذاری دولت در احداث صنایع عمده به منظور ایجاد اشتغال و افزایش سطح درآمد.

آموزش و پرورش

- ۱- احداث و تکمیل مدارس ابتدایی، راهنمایی و متوسطه به میزان مورد نیاز و مطابق شاخص‌های عمرانی؛
- ۲- احداث مراکز تربیت معلم در شهرهای خرم‌آباد، بروجرد، کوهدشت و نورآباد؛
- ۳- احداث مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای در شهرهای خرم‌آباد، بروجرد، الیگودرز، کوهدشت، دورود و نورآباد و بخش‌های الشتر، پلدختر و زاغه؛
- ۴- احداث مراکز شبانه‌روزی در مراکز دهستان‌های محروم استان؛
- ۵- ایجاد مراکز ورزشی مورد نیاز فضاهای آموزشی؛
- ۶- ایجاد کارگاه‌های صنعتی و سالن‌های کامپیوتر و امتحانات برای مدارس متوسطه؛
- ۷- احداث خوابگاه‌های مرکزی در مراکز بخش‌ها و شهرستان‌ها؛
- ۸- ایجاد مراکز آموزشی متناسب با دوره پیش دانشگاهی و مراکز آموزش عالی ضمن خدمت.

آموزش عالی

- ۱- توسعه دانشگاه لرستان با محوریت رشته‌های فنی و حرفه‌ای و دانشگاه علوم پزشکی.
- #### بهداشت و درمان
- ۱- تسریع در تکمیل پروژه‌های نیمه تمام و احداث پروژه‌های جدید بهداشتی و درمانی.

امور اقتصادی

کشاورزی، دام، طیور و آبزیان

- ۱- احداث تأسیسات مهار آب اعم از سدهای مخزنی کوچک و بزرگ و بندهای انحرافی؛

- ۲- ترویج روش‌های صحیح آبیاری، به خصوص سیستم‌های تحت فشار با تأمین اعتبار از محل تبصره ۳؛
- ۳- اجرای پروژه‌های کنترل سیلاب و تغذیه مصنوعی توأم با عملیات بیولوژیک (جنگل و مرتع کاری) در نقاط سیل‌زای استان به منظور جلوگیری از به زیر آب رفتن اراضی دشت‌ها و زهدارشدن آنها؛
- ۴- اجرای سیستم‌های آبیاری تحت فشار به منظور بالابردن راندمان آب و آبیاری و استفاده بهینه از منابع آبی استان و ایجاد شبکه‌ها و اعمال شیوه‌های مدرن آبیاری؛
- ۵- یکپارچه سازی اراضی به منظور جلوگیری از خردشدن آنها و اجرای پروژه‌های پوشش آنها؛
- ۶- ممانعت جدی از به زیر کشت بردن اراضی شیبدار استان به منظور جلوگیری از فرسایش و حفظ منابع حیاتی آب و خاک با استفاده از کشت گیاهانی مانند مو، انجیر، علوفه و ... دیم در این اراضی؛
- ۷- تهیه به موقع کود و سم و تأمین ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی مورد نیاز کشاورزان؛
- ۸- ایجاد صنایع تبدیلی متناسب با مازاد محصولات زراعی، باغی و ...؛
- ۹- اختصاص تسهیلات بیشتر بانکی به خصوص از محل تبصره ۳ و افزایش سهم بخش کشاورزی از تسهیلات این تبصره؛
- ۱۰- حذف تدریجی یارانه محصولات مصرفی بخش کشاورزی و اختصاص آنها به یارانه قسمتی از کارمزد بانکی برای اجرای پروژه‌های مورد نیاز بخش از طرف بخش خصوصی؛
- ۱۱- اعطای تسهیلات لازم به کشاورزان به منظور تقویت بنیه اقتصادی تولیدکنندگان محصولات کشاورزی؛
- ۱۲- تهیه طرح‌های بهره‌برداری از محصولات فرعی جنگلی و مرتعی و واگذاری مناطق مورد نظر به بهره‌برداران ساکن در حوزه به منظور اشتغال‌زایی و ایجاد درآمد؛
- ۱۳- ایجاد تعادل میان دام‌ها و سطح مراتع و توسعه کشت گیاهان علوفه‌ای؛ به خصوص یونجه، اسپرس، شبدر و ذرت علوفه‌ای به منظور تأمین غذای مورد نیاز دام‌ها و کاهش فشار بر مراتع؛
- ۱۴- توسعه صنایع تبدیلی مرتبط با بخش خصوصی صنایع کشتارگاهی، لبنی و بسته بندی؛
- ۱۵- از میان بردن قوانین دست و پاگیر بانک‌ها در اعطای تسهیلات بانکی به دامداران و تضمین خرید و بیمه محصولات دامی؛
- ۱۶- اجرا و گسترش پرورش ماهی به صورت سنتی در روستاها و تخصیص ارائه خدمات کارشناسی و تخصیص و اعطای تسهیلات بانکی به پرورش دهندگان ماهی؛
- ۱۷- برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه مدت پرورش ماهی در روستاها و تهیه و پخش برنامه‌های آموزشی و ترویجی رادیو و تلویزیون و پرورش ماهی؛
- ۱۸- اعطای سهمیه مواد غذایی نظیر پودر ماهی، سویا و ... از طرف شرکت تهیه و توزیع علوفه به کارگاه‌های پرورش ماهی سرد آبی و اعطای سهمیه کود شیمیایی به مزارع پرورش ماهی گرم آبی؛
- ۱۹- طراحی و اجرای سیستم پرورش ماهی «فزل آلا» به صورت متراکم و باروش گردش آب دهی و هوادهی.

صنعت و معدن

- ۱- اعطای تسهیلات لازم و انجام حمایت‌های مالی و اعتباری دولت، به ویژه در ایجاد شهرک‌های صنعتی؛
- ۲- ترغیب و تشویق بانک‌ها به سرمایه‌گذاری بیشتر در این بخش در مقایسه با بخش خدمات و کوشش در

جهت کاهش و حذف مقررات دست و پاگیر بانکی؛

۳- احداث واحدهای جنبی معدنی با اهداف صادراتی به منظور ایجاد ارزش افزوده در معادنی نظیر سنگ‌های صادراتی، پودرهای میکرونیزه صادراتی، آهک هیدراته صنعتی، شیشه جام، آجر اتوماتیک، سیمان و سیمان سفید؛

۴- ایجاد واحدهایی که به نوعی زنجیره‌های مفقوده صنعت را تکمیل می‌کنند، نظیر صنایع چینی و تکمیل و راه‌اندازی و به ظرفیت کامل رساندن واحدهای موجود صنعتی.

امور زیربنایی

راه

۱- احداث بزرگراه خرم آباد - اندیمشک از طریق میانکوه و تسریع در احداث راه بروجرد - چغلوئندی - خرم‌آباد؛

۲- احداث ۲۵۱ کیلومتر راه روستایی و روکش ۴۶۳ کیلومتر راه روستایی دیگر؛

۳- اجرای خط آهن دورود- بروجرد به غرب کشور و راه آهن دورود - خرم‌آباد؛

۴- احداث ترمینال مسافربری فرودگاه خرم‌آباد و تسریع در انجام پروژه توسعه عوامل پروازی این فرودگاه؛

۵- احداث فرودگاه دورود و فرودگاه سه راهی بروجرد - نهند.

انرژی

۱- تسریع در احداث پست‌های ۲۳۰ و ۴۰۰ کیلوولت خرم‌آباد؛

۲- تسریع در احداث پست‌های ۲۳۰/۶۳ کیلوولت اشترانکوه، کوه‌دشت و خرم‌آباد.

ارتباطات

۱- تسریع در اجرای سیستم انتقال دیجیتال فاز ۲ با ظرفیت ۴۰۰۰ کانال برای ایجاد ارتباط مطلوب میان استان و استان‌های جنوبی و مرکزی کشور؛

۲- اجرای طرح اتوماسیون در واحدهای پستی؛

۳- تجهیز دو واحد پستی به دستگاه‌های رادیویی (بی‌سیم).

مسکن

۱- جامع‌نگری در امر برنامه‌ریزی برای مسکن در سطح روستاها و شهرها؛

۲- دخالت مؤثر دولت در بازار و برنامه مدیریت تأمین مسکن با اهداف توسعه و بهره‌وری بهینه از تشکیل سرمایه در بخش مسکن و توزیع مناسب آن؛

۳- گسترش عرضه زمین دولتی با فراهم سازی امکانات قانونی برای تملک زمین و قیمت مناسب به عنوان مزیتی اساسی برای سرمایه‌گذاران و مصرف‌کنندگان؛

۴- تمرکز در امر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرایی برنامه‌های توسعه مسکن و تأمین مسکن اقشار کم درآمد؛

۵- تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و شرکت‌های تعاونی مسکن در امر انبوه‌سازی.

- ۱- آمارنامه استان لرستان ۱۳۷۲، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، دی ماه ۱۳۷۳.
- ۲- آمارنامه استان لرستان ۱۳۷۳، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، دی ماه ۱۳۷۴.
- ۳- اعتبارات طرح های عمرانی در سال ۱۳۷۵، (پیوست شماره ۱) قانون بودجه سال ۱۳۷۵ کل کشور، تهران، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۴.
- ۴- امین، محمود. سیمای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، اسفند ماه ۱۳۷۴.
- ۵- امین، محمود و شفیع پور، حسن. نگاهی گذرا به عملکرد اعتباری برنامه اول، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، نشریه شماره ۱۰۹.
- ۶- بررسی وضعیت توریسم در استان لرستان.
- ۷- بودجه استان ها، (پیوست شماره ۲) قانون بودجه سال ۱۳۷۵ کل کشور، تهران، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۴.
- ۸- جایگاه استان لرستان در کل کشور، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، معاونت هماهنگی و برنامه ریزی.
- ۹- خلاصه گزارش های کمیون های مختلف سمینار رشد و توسعه استان لرستان، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، آبان ماه ۱۳۷۳.
- ۱۰- سالنامه آماری کشور ۱۳۷۳، تهران، سازمان برنامه و بودجه، مرکز آمار ایران، اسفند ۱۳۷۴.
- ۱۱- سوری، حسین. نگرشی به قابلیت ها و تنگناهای منابع آب و خاک در استان لرستان، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، نشریه شماره ۱۱۳، مهر ماه ۱۳۷۳.
- ۱۲- سوری، حسین. نگرشی کلی به قابلیت ها و تنگناهای بخش کشاورزی در لرستان، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، نشریه شماره ۱۱۲، مهر ماه ۱۳۷۳.
- ۱۳- ملکی، مجتبی. خصوصیات اجتماعی استان لرستان، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، آبان ماه ۱۳۷۳.
- ۱۴- ملکی، مجتبی. ویژگی های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان لرستان، خرم آباد، سازمان برنامه و بودجه استان لرستان، نشریه شماره ۱۳۱، اسفند ماه ۱۳۷۴.
- ۱۵- نتایج تفصیلی سرشماری عمومی کشاورزی سال ۱۳۶۷.
- ۱۶- نتایج تفصیلی سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۷۰.